

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 29. 11. 2012
COM(2012) 710 final

2012/0337 (COD)

Návrh

ROZHODNUTIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

o všeobecnom environmentálnom akčnom programe Únie do roku 2020

„Dobrý život v rámci možností našej planéty“

(Text s významom pre EHP)

{SWD(2012) 397 final}

{SWD(2012) 398 final}

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

Rozvoj politiky EÚ v oblasti životného prostredia sa od začiatku sedemdesiatych rokov 20. storočia riadil environmentálnymi akčnými programami (EAP). V súlade so zmluvou sa EAP prijímajú riadnym legislatívnym postupom. Šiesty EAP sa skončil v júli 2012 a Európska komisia preto v reakcii na požiadavky zainteresovaných strán vrátane Rady a Európskeho parlamentu predkladá návrh nadväzujúceho programu.

Kontext tohto návrhu má štyri aspekty. Po prvé, napriek pokroku dosiahnutému v niektorých oblastiach hlavné problémy v oblasti životného prostredia pretrvávajú, a naďalej existujú aj príležitosti urobiť životné prostredie odolnejším proti systémovým rizikám a zmene. Po druhé, EÚ prijala stratégiu Európa 2020 pre inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast, ktorá je smerodajná pre rozvoj politiky na obdobie do roku 2020. Po tretie, zatiaľ čo mnoho členských štátov sa snaží vyrovnáť sa s hospodárskou krízou, potreba štrukturálnych reforiem ponúka EÚ nové príležitosti priblížiť sa k inkluzívnemu ekologickému hospodárstvu. A napokon, samit RIO+20 zdôraznil význam globálneho rozmeru.

Cieľom tohto EAP je posilniť prínos politiky v oblasti životného prostredia k prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo efektívne využívajúce zdroje, ktoré chráni a posilňuje prírodný kapitál a napomáha zdravie a blahobyt občanov. Program poskytuje zastrešujúci rámec pre politiku životného prostredia do roku 2020 a určuje deväť prioritných cieľov, ktoré majú dosiahnuť EÚ a jej členské štáty.

Zodpovednosť za splnenie cieľov a zámerov v oblasti životného prostredia a zmeny klímy nesie spoločne EÚ a jej členské štáty. Program by sa mal realizovať v súlade so zásadou subsidiarity na zodpovedajúcej úrovni.

2. VÝSLEDKY KONZULTÁCIÍ SO ZAINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

Pri príprave tohto návrhu Komisia vykonala posúdenie vplyvu, v ktorom boli zohľadnené názory vyjadrené ostatnými inštitúciami EÚ, ako aj širokou škálou zainteresovaných strán. Komisia čerpala aj z mnohých štúdií a hodnotení. Z posúdenia vyplýva, že návrh by priniesol pridanú hodnotu v mnohých smeroch: poskytol by strategický rámec pre politiku životného prostredia v EÚ, zabezpečil by komplementárnosť a súdržnosť, zaručil by predvídateľnosť a rovnaké podmienky a stimuloval by opatrenia na všetkých úrovniach riadenia. Názory vyjadrené väčšinou zainteresovaných strán podporujú tieto závery aj navrhované zameranie programu.

3. PRÁVNE PRVKY NÁVRHU

Tento návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady o novom všeobecnom environmentálnom akčnom programe Únie do roku 2020 sa zakladá na článku 192 ods. 3 Zmluvy o fungovaní EÚ.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Program v tomto návrhu rozhodnutia bol vypracovaný v súlade s návrhom Komisie pre viacročný finančný rámec EÚ na obdobie rokov 2014 – 2020.

Návrh

ROZHODNUTIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

o všeobecnom environmentálnom akčnom programe Únie do roku 2020

„Dobrý život v rámci možností našej planéty“

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 192 ods. 3,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru¹,

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov²,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom,

Keďže:

- (1) Európska únia si dala za cieľ stať sa do roku 2020 inteligentným, udržateľným a inkluzívnym hospodárstvom so súborom politík a opatrení na prechod k nízkouhlíkovému hospodárstvu efektívne využívajúcemu zdroje³.
- (2) Od roku 1973 vytvárali rámec pre činnosť Únie v oblasti životného prostredia nadväzujúce environmentálne akčné programy.
- (3) Šiesty environmentálny akčný program Spoločenstva (6. EAP) sa skončil v júli 2012, ale mnohé opatrenia a činnosti začaté v jeho rámci sa ďalej vykonávajú.
- (4) V záverečnom posúdení 6. EAP sa konštatovalo, že program bol prínosom pre životné prostredie a vytvoril zastrešujúci rámec strategického smerovania politiky v oblasti životného prostredia. Napriek týmto úspechom stále pretrvávajú neudržateľné trendy vo všetkých štyroch prioritných oblastiach stanovených v 6. EAP: zmena klímy,

---

¹ Ú. v. EÚ C , , s. .

² Ú. v. EÚ C , , s. .

³ KOM(2010) 2020 (Ú. v EÚ C 88, 19.3.2011) a EUCO 13/10.

biodiverzita, životné prostredie a zdravie a udržateľné využívanie prírodných zdrojov a nakladanie s odpadom.

- (5) Záverečné posúdenie poukázalo na niektoré nedostatky 6. EAP, ktoré by sa mali riešiť v rámci nového programu.
- (6) Globálne systémové trendy a výzvy spojené s populačnou dynamikou, urbanizáciou, chorobami a pandémiami, zrýchľujúcou sa zmenou technológií a s neudržateľným hospodárskym rastom prispievajú k tomu, že riešenie environmentálnych problémov a dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja je zložité. V záujme zabezpečenia dlhodobej prosperity Únie je potrebné prijať ďalšie opatrenia na riešenie týchto problémov.
- (7) Je nevyhnutné, aby sa prioritné ciele Únie na rok 2020 stanovili z hľadiska dlhodobej vízie do roku 2050. Nový program by mal vychádzať z politických iniciatív v rámci stratégie Európa 2020⁴ vrátane klimaticko-energetického balíka EÚ⁵, plánu prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo v roku 2050⁶, stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2020⁷, plánu pre Európu efektívne využívajúcu zdroje⁸ a hlavnej iniciatívy Inovácia v Únii⁹.
- (8) Program by mal pomôcť dosiahnuť ciele v oblasti životného prostredia, ktoré už Únia schválila.
- (9) Únia odsúhlasila dosiahnuť do roku 2020 zníženie emisií skleníkových plynov (ESP) v EÚ najmenej o 20 % (30 % za predpokladu, že ostatné vyspelé krajiny sa zaviazu k porovnateľnému zníženiu ESP a že rozvojové krajiny sa zaviazu prispieť primerane svojim povinnostiam a schopnostiam), zabezpečiť, aby do roku 2020 20 % spotreby energie pochádzalo z obnoviteľných zdrojov, a zlepšením energetickej účinnosti dosiahnuť zníženie využívania primárnej energie o 20 % oproti predpokladaným úrovňam¹⁰.
- (10) Únia odsúhlasila zastaviť do roku 2020 stratu biodiverzity a degradáciu ekosystémových služieb v EÚ a obnoviť ich v čo najväčšej možnej miere a zároveň zvýšiť príspevok EÚ k zamedzeniu straty biodiverzity v celosvetovom meradle¹¹.
- (11) Únia odsúhlasila dosiahnuť do roku 2015 dobrý stav všetkých vôd v Únii vrátane sladkých vôd (riek a jazier, spodnej vody), brakických vôd (ústí riek/delt) a pobrežných vôd v šírke jednej námornej míle od pobrežia¹².
- (12) Únia odsúhlasila dosiahnuť do roku 2020 dobrý environmentálny stav vo všetkých morských vodách v Únii¹³.

---

⁴ KOM(2010) 2020, Ú. v. EÚ C 88, 19.3.2011.

⁵ Nariadenie (ES) č. 443/2009, smernica 2009/28/ES, smernica 2009/29/ES, smernica 2009/30/ES, smernica 2009/31/ES, rozhodnutie č. 406/2009/ES, všetky v Ú. v. EÚ L 140, 5.6.2009.

⁶ KOM(2011) 112, Ú. v. EÚ C 140, 11.5.2011.

⁷ KOM(2011) 244, Ú. v. EÚ C 264, 8.9.2011.

⁸ KOM(2011) 571, Ú. v. EÚ C 37, 10.2.2012.

⁹ KOM(2010) 546, Ú. v. EÚ C 121, 19.4.2011.

¹⁰ Európska rada 8. – 9. marca 2007.

¹¹ EUCO 7/10, závery Rady 7536/10, KOM(2011) 244.

¹² Smernica 2000/60/ES, Ú. v. ES L 327, 22.12.2000.

- (13) Únia odsúhlasila dosiahnuť takú úroveň kvality ovzdušia, ktorá nebude mať výrazný negatívny vplyv na ľudské zdravie a životné prostredie ani nebude pre ne predstavovať riziká¹⁴.
- (14) Únia odsúhlasila dosiahnuť do roku 2020, že chemické látky sa budú používať a vyrábať spôsobmi, ktoré povedú k minimalizácii významných nepriaznivých účinkov na ľudské zdravie a životné prostredie¹⁵.
- (15) Únia odsúhlasila chrániť životné prostredie a ľudské zdravie predchádzaním alebo znižovaním negatívnych vplyvov vytvárania odpadu a nakladania s odpadom, znižovaním celkového vplyvu využívania zdrojov a zvyšovaním efektívnosti ich využívania uplatňovaním nasledujúcej hierarchie spôsobov nakladania s odpadom: predchádzanie jeho vzniku, príprava na opätovné použitie, recyklácia, iné zhodnocovanie, zneškodňovanie¹⁶.
- (16) Únia odsúhlasila usilovať sa o úplné oddelenie hospodárskeho rastu od zhoršovania životného prostredia¹⁷.
- (17) Únia odsúhlasila snažiť sa dosiahnuť stav bez ďalšej degradácie krajiny v kontexte trvalo udržateľného rozvoja¹⁸.
- (18) Politika životného prostredia Únie sa zakladá na zásade znečisťovateľ platí, zásade predbežnej opatrnosti a prevencie a zásade nápravy znečistenia pri zdroji.
- (19) Opatrenia na realizáciu týchto prioritných cieľov by sa mali prijať na rôznych úrovniach riadenia v súlade so zásadou subsidiarity.
- (20) Na zabezpečenie úspešnej realizácie programu a dosiahnutie jeho prioritných cieľov je dôležité zapojenie mimovládnych subjektov.
- (21) Strata biodiverzity a degradácia ekosystémov v Únii majú významné dôsledky pre životné prostredie a sú nákladné pre spoločnosť ako celok, najmä pre hospodárske subjekty v odvetviach, ktoré sú priamo závislé od ekosystémových služieb.
- (22) Existuje značný priestor na znižovanie emisií skleníkových plynov a zvyšovanie efektívnosti využitia zdrojov v Únii. To zmierni tlak na životné prostredie a povedie k väčšej konkurencieschopnosti a novým zdrojom rastu a zamestnanosti prostredníctvom úspor nákladov, ktoré sa dosiahnu vyššou účinnosťou, komercializáciou inovácií a lepším hospodárením so zdrojmi počas celého ich životného cyklu.

---

¹³ Smernica 2008/56/ES, Ú. v. EÚ L 164, 25.6.2008.

¹⁴ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady 1600/2002/ES, Ú. v. ES L 242, 10.8.2002, smernica 2008/50/ES, Ú. v. EÚ L 152, 11.6.2008.

¹⁵ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady 1600/2002/ES Ú. v. ES L 242, 10.8.2002, Johannesburgský plán vykonávania (WSSD 2002).

¹⁶ Smernica 2008/98/ES, Ú. v. EÚ L 312, 22.11.2008.

¹⁷ Závery Rady z 11. júna 2012, KOM(2011) 571.

¹⁸ Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov A/Res/66/288.

- (23) Environmentálne problémy a vplyvy naďalej predstavujú významné riziká pre ľudské zdravie a blahobyť, pričom opatrenia na zlepšenie stavu životného prostredia môžu byť prospešné.
- (24) Úplné a jednotné vykonávanie environmentálneho *acquis* v celej Únii je dobrá investícia pre životné prostredie a ľudské zdravie a aj pre hospodárstvo.
- (25) Politika Únie v oblasti životného prostredia by mala naďalej vychádzať zo spoľahlivej vedomostnej základne.
- (26) Ciele týkajúce sa životného prostredia by mali byť podporované primeranými investíciami.
- (27) Na zníženie tlakov na životné prostredie, ktoré vyplývajú z politiky a činnosti iných odvetví a na dosiahnutie cieľov súvisiacich so životným prostredím a s klímou je nevyhnutné začlenenie environmentálnej problematiky.
- (28) Únia je husto obývaná a vyše 70 % jej občanov žije v mestských a prímestských oblastiach a čelí špecifickým výzvam súvisiacim so životným prostredím a klímou.
- (29) Mnohé environmentálne problémy sú celosvetového charakteru a môžu byť úplne vyriešené len prostredníctvom komplexného globálneho prístupu, zatiaľ čo iné majú výrazne regionálny rozmer, ktorý si vyžaduje spoluprácu so susednými krajinami.
- (30) Nový všeobecný akčný program ako súčasť nadväzných krokov po konferencii Organizácie spojených národov o trvalo udržateľnom rozvoji (samit RIO+20) by mal podporovať medzinárodné a regionálne procesy, ktorých cieľom je zmeniť globálne hospodárstvo na inkluzívne ekologické hospodárstvo v kontexte trvalo udržateľného rozvoja a znižovania chudoby.
- (31) Vhodná kombinácia politických nástrojov môže podnikom a spotrebiteľom umožniť lepšie porozumieť vplyvu ich činností na životné prostredie a riadiť ho. K takýmto politickým nástrojom patria ekonomické stimuly, trhovo založené nástroje, požiadavky na informácie, ako aj dobrovoľné nástroje a opatrenia na doplnenie legislatívnych rámcov a zapojenie zainteresovaných strán na rôznych úrovniach.
- (32) Všetky opatrenia, činnosti a ciele stanovené v novom všeobecnom environmentálnom akčnom programe by sa mali uskutočňovať v súlade so zásadami inteligentnej regulácie¹⁹ a podľa potreby by sa malo vykonať komplexné posúdenie ich vplyvu.
- (33) Pokrok pri plnení cieľov nového všeobecného environmentálneho akčného programu by sa mal sledovať, posudzovať a hodnotiť na základe dohodnutých ukazovateľov,

---

¹⁹ KOM(2010) 543, Ú. v. EÚ C 121, 19.4.2011.

PRIJALI TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Prijíma sa všeobecný akčný program Únie v oblasti životného prostredia na obdobie do 31. decembra 2020 (ďalej len „program“) uvedený v prílohe.

Článok 2

1. Únia sa pri vykonávaní programu zameriava na tieto ciele:

- a) chrániť, zachovávať a zveľaďovať prírodný kapitál Únie,
- b) prejsť v Únii na nízkouhlíkové ekologické a konkurencieschopné hospodárstvo efektívne využívajúce zdroje,
- c) chrániť občanov Únie pred environmentálnymi tlakmi a rizikami ohrozujúcimi ich zdravie a blahobyť,
- d) maximalizovať prínosy právnych predpisov Únie v oblasti životného prostredia,
- e) zdokonaľiť vedomostnú základňu pre politiku v oblasti životného prostredia,
- f) zabezpečiť investície do politiky v oblasti ochrany životného prostredia a klímy a správne stanoviť ceny,
- g) zlepšiť začlenenie problematiky životného prostredia a súdržnosť politík,
- h) posilniť udržateľnosť miest v Únii,
- i) zvýšiť účinnosť Únie pri riešení regionálnych a celosvetových environmentálnych problémov.

2. Program je založený na zásade znečisťovateľ platí, zásade predbežnej opatrnosti a prevencie a zásade nápravy znečisťovania priamo pri zdroji.

3. Všetky opatrenia, činnosti a ciele stanovené v programe sa vykonávajú v súlade so zásadami inteligentnej regulácie²⁰ a podľa potreby sa vykoná komplexné posúdenie ich vplyvu.

Článok 3

1. Za zabezpečenie realizácie prioritných cieľov stanovených v tomto programe zodpovedá Únia a jej členské štáty. Pri riešení zistených problémov uplatňujú súdržný prístup. Opatrenia

---

²⁰ KOM(2010) 543, Ú. v. EÚ C 121, 19.4.2011.

sa prijímajú v náležitom súlade so zásadou subsidiarity a na úrovni, ktorá je najvhodnejšia na dosiahnutie prioritných cieľov a súvisiacich výsledkov stanovených v tomto programe.

2. Verejné orgány na všetkých úrovniach spolupracujú pri vykonávaní tohto programu s podnikmi a sociálnymi partnermi, občianskou spoločnosťou a jednotlivými občanmi.

Článok 4

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

V Bruseli

*Za Európsky parlament
predseda*

*Za Radu
predseda*

PRÍLOHA

„Dobrý život v rámci možností našej planéty“

AKČNÝ PROGRAM DO ROKU 2020

1. Za posledných 40 rokov bola v oblasti životného prostredia zavedená široká škála právnych predpisov, ktoré spolu predstavujú najkomplexnejšie moderné normy na svete. To pomohlo riešiť niektoré z najzávažnejších environmentálnych problémov občanov a podnikov v Únii.
2. V posledných desaťročiach sa značne znížili emisie znečisťujúcich látok do ovzdušia, vody a pôdy a v posledných rokoch rovnako aj emisie skleníkových plynov (ESP). Právne predpisy EÚ o chemických látkach sa zmodernizovali a obmedzilo sa použitie mnohých toxických alebo nebezpečných látok, ako sú olovo, kadmium a ortuť, vo výrobkoch, ktoré sa nachádzajú vo väčšine domácností. Kvalita vody, ktorú používajú občania EÚ, patrí medzi najlepšie na svete a vyše 18 % územia EÚ a 4 % jej morí bolo označených za chránené prírodné oblasti.
3. Politika Únie v oblasti životného prostredia stimuluje inovácie a investície do ekologických výrobkov a služieb, čím sa vytvárajú pracovné miesta a vývozné príležitosti²¹. Postupné rozširovania Európskej únie prispeli k rozšíreniu vysokých štandardov ochrany životného prostredia na veľkú časť európskeho kontinentu a úsilie Únie prispelo k posilneniu medzinárodného záväzku bojovať proti zmene klímy a strate biodiverzity a k úspešnému celosvetovému úsiliu o odstránenie látok, ktoré poškodzujú ozónovú vrstvu, a olovnatých palív.
4. Značný pokrok sa dosiahol aj v začleňovaní cieľov týkajúcich sa životného prostredia do iných politík a činností Únie. Reformovaná spoločná poľnohospodárska politika (SPP) od roku 2003 spojila priame platby s požiadavkami na poľnohospodárov, aby udržiavali pôdu v dobrom poľnohospodárskom a ekologickom stave a aby dodržiavali príslušné právne predpisy v oblasti životného prostredia. Boj proti zmene klímy sa stal neoddeliteľnou súčasťou energetickej politiky a pokrok nastal aj v začlenení otázok, ktoré sa týkajú efektívneho využívania zdrojov, zmeny klímy a energetickej účinnosti, do ďalších kľúčových odvetví, ako sú doprava a stavebníctvo.
5. Mnoho environmentálnych trendov v EÚ však naďalej vyvoláva znepokojenie, v neposlednom rade pre nedostatočné vykonávanie existujúcich právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia. Iba 17 % druhov a biotopov, ktoré sú posudzované podľa smernice o biotopoch²², je v dobrom stave a degradácia a strata prírodného kapitálu ohrozuje úsilie o dosiahnutie cieľov EÚ v oblasti biodiverzity a zmeny klímy. Znamená to vysoké súvisiace náklady, ktoré v našom hospodárskom ani sociálnom systéme doteraz neboli riadne vyhodnotené. Tridsať percent územia EÚ je

---

²¹ The economic benefits of environmental policy (Hospodárske prínosy politiky životného prostredia) (IES, Vrije Universiteit Amsterdam, 2009), COM(2012) 173, Implementing EU legislation for Green Growth (Vykonávanie právnych predpisov EÚ pre ekologický rast) (BIO Intelligence Service 2011).

²² Smernica 92/43/EHS, Ú. v. ES L 206, 22.7.1992.

veľmi rozdrobených, čo má nepriaznivý vplyv na spojitosť ekosystémov, ich zdravie a schopnosť poskytovať služby a životaschopné biotopy pre jednotlivé druhy. Hoci sa v EÚ dosiahol pokrok v oddelovaní hospodárskeho rastu od emisií skleníkových plynov, využívania zdrojov a vplyvov na životné prostredie, využívanie zdrojov je stále v značnej miere neudržateľné a neefektívne, a s odpadom sa zatiaľ nenakladá náležitým spôsobom. Výsledkom toho je, že podniky v EÚ prichádzajú o významné príležitosti, ktoré ponúka efektívne využívanie zdrojov z hľadiska konkurencieschopnosti, znižovania nákladov, zvyšovania produktivity a zabezpečenia dodávok. Kvalita vody a úroveň znečistenia ovzdušia sú v mnohých častiach Európy ešte problematické a občania EÚ sú naďalej vystavovaní nebezpečným látkam, prípadne je ohrozované ich zdravie a dobré životné podmienky. Neudržateľné využívanie krajiny vyčerpáva úrodnú pôdu, čo má nepriaznivý vplyv na potravinovú bezpečnosť a plnenie cieľov v oblasti biodiverzity. K degradácii pôdy dochádza naďalej do značnej miery nekontrolovane.

6. Zmena životného prostredia v EÚ je v čoraz väčšom rozsahu vyvolávaná vývojom, ktorý prebieha na globálnej úrovni, vrátane demografickej štruktúry, spotrebných a obchodných modelov a rýchleho technologického pokroku. Tento vývoj môže ponúkať významné príležitosti pre hospodársky rast a spoločenský blahobyt, ale zároveň predstavuje výzvy a vytvára neistoty pre hospodárstvo a spoločnosť EÚ a spôsobuje zhoršovanie životného prostredia na celom svete²³.
7. Rastúci globálny dopyt po výrobkoch a službách a čerpanie zdrojov spolu so súčasnými nevhodnými systémami výroby a spotreby vo svetovom hospodárstve zvyšujú ceny základných surovín, nerastov a energie, zhoršujú znečistenie životného prostredia, vytvárajú viac odpadu, zvyšujú globálne emisie skleníkových plynov a spôsobujú degradáciu pôdy, odlesňovanie a stratu biodiverzity. Takmer dve tretiny svetových ekosystémov upadajú²⁴ a existujú dôkazy, že hranice možností našej planéty pre biodiverzitu, zmenu klímy a cyklus dusíka už boli prekročené²⁵. Je pravdepodobné, že pokiaľ nenastane významný pokrok v zlepšovaní efektívneho využívania zdrojov, do roku 2030 dosiahne globálny deficit zásob vody 40%. Existuje takisto riziko, že zmena klímy tieto problémy len prehĺbi, čo si vyžiada vysoké náklady. V roku 2011 mali katastrofy čiastočne spôsobené zmenou klímy za následok globálne ekonomické straty vo výške viac než 300 miliárd EUR. Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) varovala, že riziká pokračujúceho znehodnocovania a ubúdania prírodného kapitálu prinášajú so sebou nezvratné zmeny, ktoré by mohli ohroziť dve storočia rastu životnej úrovne a viesť k značným nákladom²⁶.

²³ SEK(2011) 1067, Životné prostredie Európy – stav a perspektíva 2010: Hodnotenie globálnych megatrendov (EEA, 2010).

²⁴ Správa o globálnej udržateľnosti vydaná panelom odborníkov, ktorý zriadil generálny tajomník OSN, pod názvom „Resilient People, Resilient Planet: A future worth choosing“ (Odolní ľudia, odolná planéta: budúcnosť hodná našej voľby), 2012.

²⁵ Identifikované boli prahové hodnoty spojené s deviatimi „hranicami možností našej planéty“, ktorých prípadné prekročenie by, mohlo viesť k nezvratným zmenám s potenciálne katastrofálnymi následkami pre človeka vrátane zmeny klímy, straty biodiverzity, celosvetového využívania sladkých vôd, okysľovania oceánov, cyklov dusíka a fosforu a zmeny využívania pôdy (, ročník 14, č. 2, 2009).

²⁶ Environmentálny výhľad OECD do roku 2050 (OECD 2012).

8. Na riešenie niektorých z týchto zložitých otázok je potrebné plne využívať potenciál existujúcich environmentálnych technológií a zabezpečiť nepretržitý vývoj najlepších dostupných techník a inovácií a ich zavádzanie do priemyslu. Nevyhnutný je tiež rýchly pokrok v perspektívnych odboroch vedy a techniky. Ten by mal byť umožnený podporou výskumu a vytváraním podmienok, ktoré by napomáhali súkromné investície do výskumu. Súčasne potrebujeme lepšie pochopiť možné riziká ohrozujúce životné prostredie a zdravie ľudí, ktoré sú spojené s novými technológiami, a musíme ich lepšie posúdiť a riadiť. To je predpokladom na to, aby verejnosť nové technológie prijala, ako aj na to, aby EÚ dokázala účinne a včas identifikovať možné riziká súvisiace s technickým rozvojom a reagovať na ne.
9. Na zabezpečenie dobrého života v budúcnosti je potrebné už dnes prijať naliehavé a koordinované postupy na zlepšenie ekologickej odolnosti a na maximalizáciu prínosov, ktoré môže poskytnúť politika v oblasti životného prostredia hospodárstvu a spoločnosti, a to pri rešpektovaní ekologických limitov našej planéty. Tento program odráža odhodlanie EÚ premeniť sa na inkluzívne ekologické hospodárstvo, ktoré zabezpečuje rast a vývoj, chráni zdravie a blahobyť ľudí, poskytuje im dôstojné pracovné miesta, znižuje nerovnosti a investuje do prírodného kapitálu a jeho zachovania.
10. Nasledujúca vízia pre rok 2050 má pomôcť pri smerovaní opatrení do roku 2020 a v ďalšom období: v roku 2050 budeme žiť dobrý život v ekologických medziach našej planéty. Zdrojom našej prosperity a zdravého prostredia bude inovatívne cyklické hospodárstvo, v ktorom sa ničím neplytvá a v ktorom sú prírodné zdroje spravované tak, aby posilňovali odolnosť našej spoločnosti. Naš rast s nízkymi emisiami uhlíka je už dávno oddelený od využívania zdrojov a udáva krok globálne udržateľnému hospodárstvu.
11. Na takúto premenu je potrebné plné začlenenie otázok životného prostredia do ďalších politík, napríklad v oblasti energetiky, dopravy, poľnohospodárstva, rybného hospodárstva, ekonomiky a priemyslu, výskumu a inovácií, zamestnanosti a do sociálnej politiky, aby sa vytvoril súdržný, vzájomne prepojený prístup. Opatrenia v rámci EÚ by mali dopĺňať aj posilnené opatrenia na celosvetovej úrovni a spolupráca so susednými krajinami pri riešení spoločných výziev.
12. EÚ začala túto premenu za pochodu pomocou dlhodobých, integrovaných stratégií na zastavenie straty biodiverzity²⁷, zlepšenie efektívneho využívania zdrojov²⁸ a urýchlenie prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo²⁹. Komisia viac začlenila environmentálne otázky a ciele do nedávnych iniciatív prijatých v iných kľúčových oblastiach politiky vrátane energetiky³⁰ a dopravy³¹ a snaží sa zlepšiť environmentálne prínosy prostredníctvom reformy politík EÚ v oblasti poľnohospodárstva a rozvoja vidieka, rybného hospodárstva a súdržnosti, pričom vychádza z doterajších výsledkov.

---

²⁷ KOM(2011) 244, Ú. v. EÚ C 264, 8.9.2011.

²⁸ KOM(2011) 571, Ú. v. EÚ C 37 of 10.2.2012.

²⁹ KOM(2011) 112, Ú. v. EÚ C 140 of 11.5.2011.

³⁰ KOM(2011) 885, Ú. v. EÚ C 102 of 5.4.2012.

³¹ KOM(2011) 144, Ú. v. EÚ C 140 of 11.5.2011.

13. EÚ sa zaviazala plniť celý rad medzinárodne dohodnutých záväzkov týkajúcich sa životného prostredia vrátane záväzkov prijatých na konferencii Organizácie Spojených národov o trvalo udržateľnom rozvoji (samit Rio+20)³², kde vyjadrila svoju podporu inkluzívnemu ekologickému hospodárstvu ako ústrednej časti širšej stratégie trvalo udržateľného rozvoja.
14. Tento program dopĺňa uvedené úsilie vymedzením prioritných cieľov, ktoré má EÚ dosiahnuť v období do roku 2020.
15. V mnohých prípadoch budú opatrenia na dosiahnutie týchto cieľov potrebné predovšetkým na vnútroštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni, v súlade so zásadou subsidiarity. V iných prípadoch bude potrebné vykonať dodatočné opatrenia na úrovni EÚ. Vzhľadom na to, že politika v oblasti životného prostredia patrí do spoločnej právomoci EÚ, jedným z cieľov tohto programu je vytvoriť spoločnú zodpovednosť za spoločné ciele a zámery a zabezpečiť rovnaké podmienky pre podniky a verejné orgány. Jasné ciele a zámery zároveň tvorcom politik a ďalším zainteresovaným stranám vrátane regiónov a miest, podnikov, sociálnych partnerov a jednotlivých občanov naznačia smerovanie a poskytnú predvídateľný rámec činností.

TEMATICKÉ PRIORITY

Prioritný cieľ 1: Chrániť, zachovávať a zveľaďovať prírodný kapitál EÚ

16. Hospodárska prosperita a blahobyť EÚ sa opierajú o prírodný kapitál, ktorý zahŕňa ekosystémy poskytujúce základné výrobky a služby, od úrodnej pôdy a multifunkčných lesov po produktívny pôdny fond a moria, od sladkých vôd a čistého vzduchu po opelenie, od ochrany pred povodňami cez reguláciu klímy až po ochranu pred prírodnými katastrofami. Rozsiahly súbor právnych predpisov EÚ sa snaží chrániť, zachovávať a zveľaďovať prírodný kapitál, a to vrátane rámcovej smernice o vode³³, rámcovej smernice o morskej stratégii³⁴, smernice o kvalite ovzdušia a s ňou súvisiacich smerníc³⁵, ako aj smernice o biotopoch a smernice o vtákoch³⁶. K zmierneniu tlakov na biodiverzitu vrátane ekosystémov, druhov a biotopov prispievajú aj právne predpisy v oblasti boja proti zmene klímy, chemických látok, priemyselných emisií a odpadu.
17. Z nedávnych hodnotení však vyplýva, že biodiverzita v EÚ stále ubúda a že väčšina ekosystémov je vážne poškodená³⁷. V stratégii EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2020³⁸ sa stanovujú ciele a opatrenia nevyhnutné na zvrátenie týchto nepriaznivých trendov a na posilnenie ekosystémových služieb. Aby mohla EÚ splniť svoj hlavný cieľ v oblasti biodiverzity do roku 2020, musí sa uvedená stratégia vykonávať v plnom rozsahu. Sú do nej síce začlenené opatrenia na zlepšenie vykonávania

---

³² Rezolúcia Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov č. 66/288.

³³ Smernica 2000/60/ES, Ú. v. ES L 327, 22.12.2000.

³⁴ Smernica 2008/56/ES, Ú. v. EÚ L 164, 25.6.2008.

³⁵ Smernica 2008/50/ES, Ú. v. EÚ L 152, 11.6.2008, a smernica 2004/107/ES, Ú. v. EÚ L 23, 26.1.2005.

³⁶ Smernica 2009/147/ES, Ú. v. EÚ L 20, 26.1.2010 a smernica 92/43/EHS, Ú. v. ES L 206, 22.7.1992.

³⁷ Technická správa EEA 12/2010.

³⁸ KOM(2011) 244, Ú. v. EÚ C 264, 8.9.2011.

smernice o vtákoch a smernice o biotopoch vrátane sústavy Natura 2000, no na dosiahnutie hlavného cieľa bude potrebné úplné vykonávanie všetkých existujúcich právnych predpisov zameraných na ochranu prírodného kapitálu.

18. Napriek doterajšiemu značnému úsiliu bude požiadavka rámcovej smernice o vode dosiahnuť „dobrý ekologický stav“ do roku 2015 splnená pravdepodobne len v prípade zhruba 53 % útvarov povrchových vôd v EÚ³⁹. Existuje aj riziko, že cieľ rámcovej smernice o morskej stratégii dosiahnuť do roku 2020 „dobrý environmentálny stav“ nebude dosiahnutý, okrem iného aj pre pokračujúci nadmerný rybolov a výskyt odpadkov v európskych moriach. A aj keď politika EÚ v oblasti ovzdušia a priemyselných emisií pomohla zmenšiť mnohé formy znečistenia, ekosystémy naďalej trpia nadmerným ukladáním dusíka a znečistením ozónom, ktoré súvisia s emisiami z dopravy, intenzívneho poľnohospodárstva a výroby elektrickej energie.
19. Ochrana, zachovanie a zveľadenie prírodného kapitálu EÚ si preto vyžadujú riešenie problémov pri zdroji okrem iného prostredníctvom lepšieho začlenenia cieľov týkajúcich sa prírodného kapitálu do iných politík, čím sa zabezpečí súdržnosť politík a spoločné prínosy. Na podporu týchto cieľov sú určené prvky ekologizácie uvedené v návrhoch reforiem Komisie, najmä týkajúcich sa politiky EÚ v oblasti poľnohospodárstva, rybného hospodárstva a súdržnosti, ktoré sú podložené návrhmi na ekologizáciu rozpočtu EÚ v rámci viacročného finančného rámca na obdobie rokov 2014 – 2020. Napríklad pre vodné ekosystémy vo vidieckych oblastiach by malo byť prínosom spojenie poľnohospodárskych platieb s dodržiavaním príslušných požiadaviek rámcovej smernice o vode podľa návrhov Komisie na reformu SPP⁴⁰. Ekologizácia SPP bude podporovať aj environmentálne prospešné poľnohospodárske postupy diverzifikácie plodín, ochrany trvalých trávnych porastov a zriaďovania a udržiavania ekologicky hodnotných oblastí poľnohospodárskej pôdy a zalesnených oblastí.
20. V prípade morského prostredia platí, že hoci námorné odvetvie ponúka ekonomické príležitosti od rybolovu, cez lodnú dopravu a akvakultúru až po suroviny, získavanie energie na mori a morské biotechnológie, je nevyhnutné zabezpečiť ich využívanie v súlade s ochranou a udržateľnou správou morských a pobrežných ekosystémov.
21. Ako súčasť politiky EÚ v oblasti zmeny klímy by sa mali vo väčšej miere uplatňovať postupy na prispôsobenie sa zmene klímy a jej zmiernenie, ktoré rešpektujú ekosystém a sú prospešné aj pre biodiverzitu a poskytovanie ďalších ekosystémových služieb, zatiaľ čo pri rozhodovaní týkajúcom sa energie z obnoviteľných zdrojov by sa mali plne zohľadňovať ďalšie environmentálne ciele, ako je zachovanie biodiverzity a ochrana vôd. Napokon bude treba zaviesť opatrenia na riešenie znečistenia ovzdušia spojeného s dopravou a emisiami CO₂⁴¹.
22. Degradácia, fragmentácia a neudržateľné využívanie pôdy v EÚ ohrozuje poskytovanie niekoľkých kľúčových ekosystémových služieb a biodiverzitu a zvyšuje zraniteľnosť Európy voči zmene klímy a prírodným katastrofám. To ďalej

---

³⁹ COM(2012) 673.

⁴⁰ KOM(2011) 625, Ú. v. EÚ C 37, 10.2.2012.

⁴¹ KOM(2011) 144, Ú. v. EÚ C 140, 11.5.2011.

zhoršuje degradáciu pôdy. Vyše 25 % územia EÚ je postihnutých pôdnou eróziou spôsobovanou vodou, ktorá ohrozuje funkcie pôdy, s dosahom na kvalitu sladkých vôd. Medzi pretrvávajúce problémy patrí aj kontaminácia a nepriepustnosť pôdy. Predpokladá sa, že v celej EÚ je kontaminovaných vyše pol milióna lokalít, a pokiaľ tieto lokality nebudú identifikované a vyhodnotené, budú naďalej predstavovať potenciálne závažné environmentálne a zdravotné riziká. Každoročne sa na účely bytovej výstavby, priemyslu, dopravy alebo na rekreačné účely zaberie vyše 1 000 km² pôdy. Zvrátiť tieto dlhodobé zmeny je zložité a nákladné a na ich nápravu sú takmer vždy potrebné kompromisy medzi rôznymi sociálnymi, ekonomickými a environmentálnymi potrebami. Územno-plánovacie rozhodnutia členských štátov týkajúce sa využívania pôdy by mali viac zohľadňovať kritérium udržateľnosti.

23. S cieľom obmedziť najzávažnejšie tlaky ľudskej činnosti na krajinu, pôdu a ďalšie ekosystémy v Európe sa prijímajú opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa v rozhodnutiach o využití pôdy na všetkých príslušných úrovniach venovala náležitá pozornosť ekologickým, ako aj sociálnym a hospodárskym vplyvom. Závery samitu RIO+20 požadujú „svet bez ďalšej degradácie pôdy“. EÚ a členské štáty by mali zvážiť, ako najlepšie zabezpečiť realizáciu tohto záväzku, v rámci svojich príslušných právomocí, a takisto ako najlepšie riešiť problémy kvality pôdy v záväznom právnom rámci⁴². Stanovia sa aj ciele pre udržateľné využívanie krajiny a pôdy.
24. Hoci sa prísun dusíka a fosforu do životného prostredia EÚ za posledných 20 rokov výrazne znížil, nadmerný únik živín naďalej ovplyvňuje kvalitu ovzdušia a vody a má nepriaznivý vplyv na ekosystémy, čo spôsobuje značné problémy pre ľudské zdravie. Na dosiahnutie ďalšieho významného zníženia úniku živín je naliehavo potrebné zaoberať sa najmä únikmi amoniaku v dôsledku neefektívneho hospodárenia s hnojivami a nedostatočného čistenia odpadových vôd. Ďalšie úsilie je potrebné vyvinúť aj na zabezpečenie nákladovo efektívneho riadenia cyklu živín s účinnejším využívaním zdrojov a na efektívnejšie využívanie hnojív. Na riešenie týchto problémov je potrebné zlepšiť vykonávanie právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia a v prípade potreby sprísniť normy a zaoberať sa cyklom živín v rámci holistického prístupu, ktorý spája a integruje existujúce politiky EÚ, ktoré zohrávajú úlohu v boji proti nadmernému úniku živín a eutrofizácii pôdy.
25. Fragmentáciu pôdy pomôžu prekonať opatrenia prijaté v rámci stratégie v oblasti biodiverzity, s cieľom obnoviť 15 % degradovaných ekosystémov v EÚ a rozšíriť využívanie ekologickej infraštruktúry. To pomôže ďalej zveľaďovať prírodný kapitál a zvýšiť odolnosť ekosystémov a môže to ponúknuť nákladovo efektívne možnosti zmiernenia zmeny klímy a prispôsobenia sa tejto zmene a riadenie rizík spojených s katastrofami. K udržaniu prírodného kapitálu v celej jeho škále medzičasom prispeje úsilie členských štátov o zmapovanie a vyhodnotenie ekosystémov a ich služieb a iniciatíva „bez čistých strát“ plánovaná na rok 2015. Začlenenie ekonomickej hodnoty ekosystémových služieb do systémov účtovníctva a podávania správ na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni do roku 2020 povedie k lepšej správe prírodného kapitálu EÚ.

⁴²

KOM(2006) 232 (Ú. v. EÚ C 332, 30.12.2006) navrhuje smernicu, ktorou sa ustanovuje rámec pre ochranu pôdy a ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2004/35/ES.

26. Na účely ochrany, zachovania a zveľadňovania prírodného kapitálu EÚ program zabezpečí, že do roku 2020:

- a) sa zastaví strata biodiverzity a degradácia ekosystémových služieb a ekosystémy a ich služby sa budú zachovávať a zveľadňovať,
- b) výrazne sa zmiernia účinky tlakov na sladké, brakické a pobrežné vody s cieľom dosiahnuť dobrý stav, udržať ho alebo posilniť, ako sa uvádza v rámcovej smernici o vode,
- c) zmiernia sa účinky tlakov na morské vody s cieľom dosiahnuť alebo udržať dobrý environmentálny stav podľa požiadaviek rámcovej smernice o morskej stratégii,
- d) ďalej sa znížia účinky znečistenia ovzdušia na ekosystémy a biodiverzitu,
- e) krajina v EÚ bude obhospodarovaná udržateľným spôsobom, pôda bude dostatočne chránená a výrazne pokročí sanácia kontaminovaných lokalít,
- f) cyklus živín (dusíka a fosforu) bude riadený udržateľnejším spôsobom s účinnejším využívaním zdrojov,
- g) budú chránené lesy a služby, ktoré poskytujú, a zlepši sa ich odolnosť proti zmene klímy a požiarom.

Na tieto účely je potrebné najmä:

- a) v plnom rozsahu vykonávať stratégiu EÚ v oblasti biodiverzity,
- b) v plnom rozsahu vykonávať koncepciu zabezpečenia ochrany európskych vodných zdrojov,
- c) zdôrazniť úsilie, okrem iného, o dosiahnutie zdravých populácií rýb najneskôr do roku 2020, počnúc rybolovom, ktorý neprekročí úroveň maximálneho udržateľného výnosu od roku 2015 v celom rybolovnom sektore, a stanoviť cieľ spočívajúci v znížení množstva odpadkov v moriach v rámci celej EÚ,
- d) posilniť úsilie o dosiahnutie úplného súladu s právnymi predpismi EÚ v oblasti kvality ovzdušia a vymedziť strategické ciele a opatrenia po roku 2020,
- e) zvýšiť úsilie zamerané na obmedzenie erózie pôdy a zvýšenie obsahu organických látok v pôde, sanáciu kontaminovaných lokalít a na výraznejšie začlenenie hľadísk využívania pôdy do koordinovaného rozhodovania na všetkých príslušných úrovniach riadenia, pričom sa súčasne prijímú ciele zamerané na pôdu a krajinu ako zdroj a ciele v oblasti územného plánovania,
- f) podniknúť ďalšie kroky na zníženie emisií dusíka a fosforu vrátane emisií z mestských a priemyselných odpadových vôd a z používania hnojív,
- g) vypracovať a implementovať novú stratégiu lesného hospodárstva EÚ, ktorá sa bude zaoberať rozmanitými požiadavkami týkajúcimi sa lesov a prínosmi lesov a ktorá prispeje k strategickejšiemu prístupu k ochrane a zveľadňovaniu lesov.

Prioritný cieľ 2: Vytvoriť z EÚ nízkouhlíkové ekologické a konkurencieschopné hospodárstvo efektívne využívajúce zdroje

27. Hlavná iniciatíva stratégie Európa 2020 „Európa efektívne využívajúca zdroje“ si kladie za cieľ podporiť prechod smerom k hospodárstvu efektívne využívajúcemu zdroje, ktoré úplne oddeľuje hospodársky rast od využívania zdrojov a energie a od jeho vplyvov na životné prostredie, znižuje emisie skleníkových plynov, zvyšuje konkurencieschopnosť efektívnosťou a zavádzaním inovácií a podporuje väčšiu energetickú bezpečnosť. Plán „Európa efektívne využívajúca zdroje“⁴³ a plán prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo⁴⁴ predstavujú základné kamene tejto iniciatívy, ktorou sa stanovuje rámec budúcich činností zameraných na dosiahnutie týchto cieľov.
28. V celom hospodárstve sú nevyhnutné inovácie na zlepšenie účinného využívania zdrojov s cieľom zlepšiť konkurencieschopnosť v kontexte rastúcich cien zdrojov, ich nedostatku a ich obmedzenej ponuky. Hlavnou hybnou silou inovácií vrátane ekologických inovácií je podnikateľský sektor. Trhy však neprinesú požadované zlepšenie samé od seba. Na zabezpečenie správnych rámcových podmienok pre ekologické inovácie sú nevyhnutné vládne opatrenia na úrovni Únie a na úrovni členských štátov, ktoré by stimulovali rozvoj udržateľného podnikania či vývoj technologických riešení environmentálnych problémov⁴⁵.
29. Táto hlavná požiadavka na riešenie environmentálnej problematiky má aj významné sociálno-ekonomické prínosy. Potenciálny nárast počtu pracovných miest, ktorý so sebou prináša prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo efektívne využívajúce zdroje, má kľúčový význam pre dosiahnutie cieľov stratégie Európa 2020 v oblasti zamestnanosti⁴⁶. V posledných rokoch zamestnanosť v odvetví ekologických technológií a v sektore služieb v EÚ rastie zhruba o 3 % ročne.⁴⁷ Hodnota globálneho trhu pre ekologický priemysel sa odhaduje minimálne na 1 bilión EUR a podľa prognóz sa v nasledujúcich 10 rokoch takmer zdvojnásobí. Európske spoločnosti už dosiahli vedúce svetové postavenie v recyklácii a energetickej účinnosti a mali by byť pobádané, aby ťažili z tohto rastu celosvetového dopytu, čo podporuje aj akčný plán v oblasti ekologických inovácií.⁴⁸ Napríklad len v európskom odvetví obnoviteľných zdrojov energie by malo do roku 2020 vzniknúť vyše 400 000 nových pracovných miest⁴⁹.
30. Na dosiahnutie míľnikov stanovených pre rok 2020 a na vytvorenie konkurencieschopného nízkouhlíkového hospodárstva do roku 2050 je zásadné úplné implementovanie klimaticko-energetického balíka EÚ. Hoci EÚ je v súčasnosti na

⁴³ KOM(2011) 571, Ú. v. EÚ C 37, 10.2.2012.

⁴⁴ KOM(2011) 112, Ú. v. EÚ C 140, 11.5.2011.

⁴⁵ Fostering Innovation for Green Growth (Podpora inovácií pre ekologický rast) (OECD 2011) a The Eco-Innovation Gap: An economic opportunity for business (Ekologické inovácie ako medzera na trhu: Ekonomická príležitosť pre podnikanie) (EIO 2012).

⁴⁶ COM(2012) 173, zatiaľ neuverejnené v Úradnom vestníku.

⁴⁷ V roku 2008 odvetvie ekologického priemyslu EÚ zamestnávalo okolo 2,7 milióna ľudí a v roku 2012 to môže byť okolo 3,4 milióna (Ecorys, 2012).

⁴⁸ KOM(2011) 899, Ú. v. EÚ C 102, 5.4.2012.

⁴⁹ The impact of renewable energy policy on economic growth and employment in the EU (Vplyv politiky energie z obnoviteľných zdrojov na hospodársky rast a zamestnanosť v EÚ) (Employ-RES 2009).

dobrej ceste k zníženiu vlastných emisií skleníkových plynov do roku 2020 o 20 % oproti úrovni v roku 1990, dosiahnutie 20%-ného cieľa v oblasti energetickej účinnosti si vyžiada omnoho razantnejšie zvyšovanie účinnosti. To je dôležité aj vzhľadom na stále rastúci dopyt po energii a prebiehajúce diskusie o rozporoch medzi využívaním pôdy na výrobu potravín a na výrobu bioenergie. V tejto súvislosti sa očakáva významný príspevok novej smernice o energetickej účinnosti.

31. K zníženiu emisií skleníkových plynov budú musieť prispieť všetky hospodárske odvetvia, aby sa EÚ podieľala spravodlivým dielom na celosvetovom úsilí. EÚ musí schváliť ďalšie kroky pre rámec v oblasti klímy a energetiky na obdobie po roku 2020, aby sa pripravila na medzinárodné rokovania o novej právne záväznej dohode, ale aj aby členským štátom a odvetviu poskytla jasný rámec na vykonanie nevyhnutných investícií v strednodobom horizonte. EÚ preto musí zvážiť možnosti politiky na dosiahnutie znížení stanovených v pláne prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo na obdobie po roku 2020. Energetický plán do roku 2050 a biela kniha o doprave musia byť podporené silnými politickými rámcami. Členské štáty navyše musia vypracovať a realizovať dlhodobé nákladovo efektívne a nízkouhlíkové stratégie zamerané na dosiahnutie cieľa EÚ znížiť emisie skleníkových plynov do roku 2050 o 80 – 95 % oproti roku 1990 v rámci celosvetového úsilia o obmedzenie rastu priemernej teploty na menej než 2 °C. Ústredným pilierom politiky EÚ v oblasti klímy po roku 2020 bude aj naďalej systém obchodovania s emisiami EÚ.
32. Zavádzaním najlepších dostupných techník do priemyslu podľa smernice o priemyselných emisiách sa dosiahne zlepšenie modelov využívania zdrojov a zníženie emisií pre viac než 50 000 veľkých priemyselných zariadení v EÚ, čo v dlhodobom horizonte významne prispeje k stimulácii vývoja inovatívnych techník, ekologizácii hospodárstva a zníženiu nákladov pre priemysel.
33. Prijmú sa tiež opatrenia na ďalšie zlepšenie environmentálnych vlastností výrobkov a služieb na trhu EÚ počas celého ich životného cyklu prostredníctvom opatrení na zvýšenie ponuky ekologicky udržateľných výrobkov a vyvolanie zásadnej zmeny v dopyte spotrebiteľov po týchto výrobkoch. To sa dosiahne pomocou vyváženej kombinácie stimulov pre spotrebiteľov a podniky vrátane MSP a trhových nástrojov a regulácií na zníženie vplyvov ich činností a výrobkov na životné prostredie. Preskúmajú sa existujúce právne predpisy o výrobkoch, ako napríklad smernica o ekodizajne, smernica o označovaní energetickými štítkami a nariadenie o environmentálnej značke, s cieľom zlepšiť environmentálne vlastnosti výrobkov a efektívne využívanie zdrojov pri výrobkoch počas celého ich životného cyklu, a tým zabezpečiť súdržnejší rámec pre udržateľnú výrobu a spotrebu v EÚ⁵⁰.
34. Vzhľadom na to, že 80 % všetkých vplyvov výrobkov na životné prostredie sa fixuje vo fáze ich navrhovania, rámec politiky EÚ by mal zabezpečiť, aby prioritné výrobky uvádzané na trh EÚ boli navrhované v súlade so zásadami ekodizajnu, s cieľom optimalizovať efektívne využívanie zdrojov a materiálu zameraním sa okrem iného na ich recykláciu, obsah recyklovaného materiálu a trvanlivosť. Tieto požiadavky budú musieť byť vykonateľné a presaditeľné. Na úrovni EÚ aj na úrovni

---

⁵⁰ Právne predpisy o ekodizajne, označovaní energetickými štítkami, environmentálnej značke, environmentálnom manažérstve a audite (EMAS) a o nekalých obchodných praktikách sa budú revidovať do roku 2015.

jednotlivých členských štátov bude posilnené úsilie o odstránenie prekážok pre ekologické inovácie⁵¹ a uvoľnenie plného potenciálu európskych ekologických odvetví, čo bude prínosné pre ekologické pracovné miesta a rast.

35. S cieľom stanoviť rámec opatrení na zlepšenie aspektov účinného využívania zdrojov okrem emisií skleníkových plynov a energie sa vytýčia ciele na zníženie celkového vplyvu spotreby, najmä v odvetví potravinárstva, bytovej výstavby a mobility, na životné prostredie⁵². Tieto odvetvia spolu zodpovedajú takmer za 80 % vplyvov spotreby na životné prostredie. V záveroch samitu RIO+20 sa uznala potreba výrazne znížiť straty po zbere poľnohospodárskych plodín a ostatné potravinové straty a odpad v celom potravinovom dodávateľskom reťazci.
36. Okrem povinných požiadaviek na ekologické verejné obstarávanie určitých kategórií výrobkov⁵³ väčšina členských štátov prijala dobrovoľné akčné plány a mnohé majú stanovené ciele pre konkrétne skupiny výrobkov. Zostáva však značný priestor pre správne orgány na všetkých úrovniach, aby svoj vplyv na životné prostredie ďalej znižovali prostredníctvom rozhodovania o nákupoch. Členské štáty a regióny by mali podniknúť ďalšie kroky na dosiahnutie cieľa uplatňovať kritériá ekologického verejného obstarávania aspoň na 50 % verejných zákaziek. Komisia posúdi možnosť zaviesť ďalšie právne predpisy v jednotlivých odvetviach s cieľom stanoviť záväzné pravidlá ekologického verejného obstarávania pre ďalšie kategórie výrobkov.
37. Je tu tiež značný potenciál na zlepšenie odpadového hospodárstva v EÚ s cieľom lepšie využívať zdroje, otvoriť nové trhy, vytvoriť nové pracovné miesta a znížiť závislosť od dovozu surovín, pri súčasnom znižovaní vplyvov na životné prostredie⁵⁴. V EÚ sa každoročne vyprodukuje 2,7 miliardy ton odpadu, z čoho 98 miliónov ton predstavuje nebezpečný odpad. V priemere sa znovu použije alebo recykluje iba 40 % pevného odpadu. Zvyšok sa skládkuje alebo spáli. V niektorých členských štátoch sa recykluje vyše 70 % odpadu, čo ukazuje, že odpad možno využívať ako jeden z kľúčových zdrojov EÚ. Zároveň mnoho členských štátov ukladá vyše 75 % komunálneho odpadu na skládky.
38. Na premenu odpadu na zdroje, ako sa požaduje v pláne na efektívne využívanie zdrojov, je potrebné úplné vykonávanie právnych predpisov EÚ o odpade, ktoré vychádzajú z prísneho uplatňovania hierarchie spôsobov nakladania s odpadom a vzťahujú sa na rôzne druhy odpadu, v celej EÚ⁵⁵. Nevyhnutné je tiež ďalšie úsilie o: zníženie vytvárania odpadu na obyvateľa v absolútnych hodnotách, obmedzenie energetického zhodnocovania na nerecyklovateľné materiály, postupné odstránenie skládkovania odpadu, zabezpečenie vysokej kvality recyklácie a rozvoj trhov pre

---

⁵¹ KOM(2011) 899, Ú. v. EÚ C 102, 5.4.2012.

⁵² Ročná tvorba potravinového odpadu v EÚ dosahuje približne 89 miliónov ton, čo predstavuje 179 kg na obyvateľa (BIO Intelligence Service 2010). Súhrnné dôsledky bytovej výstavby a infraštruktúry predstavujú okolo 15 – 30 % všetkých environmentálnych tlakov súvisiacich so spotrebou v Európe a prispievajú približne 2,5 t ekvivalentu CO₂ na obyvateľa ročne (SEK(2011) 1067).

⁵³ Nariadenie č. 106/2008/ES, Ú. v. EÚ L 39, 13.2.2008, smernica 2009/33/ES, Ú. v. EÚ L 120, 15.5.2009 a nová smernica o energetickej účinnosti 2012/27/EÚ, Ú. v. EÚ L 315, 14.11.2012.

⁵⁴ Napríklad pri úplnom vykonávaní právnych predpisov EÚ v oblasti odpadu by sa do roku 2020 ročne ušetrilo 72 miliárd EUR, ročný obrat odvetvia odpadového hospodárstva a recyklácie v EÚ by sa zvýšil o 42 miliárd EUR a vytvorilo by sa vyše 400 000 pracovných miest.

⁵⁵ Smernica 2008/98/ES, Ú. v. EÚ L 312, 22.11.2008.

druhotné suroviny. S nebezpečným odpadom sa bude musieť nakladať tak, aby sa minimalizovali výrazné nepriaznivé účinky na ľudské zdravie a životné prostredie, ako bolo dohodnuté na samite RIO+20. Na dosiahnutie tohto cieľa by sa v celej EÚ mali oveľa systematickejšie uplatňovať trhové nástroje, ktoré uprednostňujú prevenciu vzniku odpadu, recykláciu a opätovné použitie odpadu. Mali by sa odstrániť prekážky na vnútornom trhu EÚ brániace činnostiam recyklácie a preskúmať existujúce ciele v oblasti prevencie vzniku odpadu, opätovného použitia, recyklácie, rekuperácie a znižovania množstva odpadu ukladaného na skládky, aby sa prešlo na hospodárstvo „s uzavretým cyklom“, s kaskádovým využívaním zdrojov a takmer nulovým zvyškovým odpadom.

39. Prioritne sa bude riešiť aj účinné využívanie zdrojov v sektore vodného hospodárstva s cieľom pomôcť dosiahnuť cieľ dobrého stavu vôd. Aj napriek tomu, že suchá a nedostatok vody zasahujú čoraz väčšiu časť Európy, odhaduje sa, že plytvanie vodou v Európe predstavuje 20 – 40 % dostupnej vody (napríklad úniky v distribučnom systéme). Podľa dostupných modelov stále existuje značný priestor na hospodárnejšie využívanie vody v EÚ. Okrem toho sa očakáva, že rastúci dopyt a dôsledky zmeny klímy významne zvýšia tlak na vodné zdroje v Európe. Vzhľadom na tieto skutočnosti by Únia a členské štáty mali prijať opatrenia na zabezpečenie, aby odber vody rešpektoval do roku 2020 limity dostupných obnoviteľných vodných zdrojov vrátane hospodárnejšieho využívania vody pomocou trhových mechanizmov, ako je určovanie cien vody, ktoré odrážajú jej skutočnú hodnotu.⁵⁶ Pokrok bude uľahčený urýchlenným predstavovaním a zavádzaním inovačných technológií, systémov a obchodných modelov, ktoré vychádzajú zo strategického plánu vykonávania európskeho partnerstva pre inovácie v oblasti vodného hospodárstva.
40. Dlhodobý a predvídateľný politický rámec pre všetky tieto oblasti pomôže stimulovať úroveň investícií a opatrení potrebných na úplný rozvoj trhov pre ekologickejšie technológie a na podporu udržateľných obchodných riešení. Na poskytnutie potrebného usmernenia pre subjekty vo verejnej a v súkromnej sfére s rozhodovacími právomocami pri premene hospodárstva sú potrebné ukazovatele a ciele účinného využívania zdrojov. Po schválení na úrovni Únie sa stanú neoddeliteľnou súčasťou tohto programu.
41. S cieľom pretvoriť EÚ na ekologické, konkurencieschopné, nízkouhlíkové hospodárstvo efektívne využívajúce zdroje program zabezpečí, že do roku 2020:
- a) EÚ splní svoje ciele v oblasti klímy a energetiky stanovené do roku 2020 a bude pracovať na znížení emisií skleníkových plynov do roku 2050 o 80 – 95 % oproti roku 1990 v rámci celosvetového úsilia obmedziť rast priemernej teploty na menej než 2 °C,
  - b) významne sa zníži celkový vplyv priemyslu EÚ na životné prostredie vo všetkých hlavných priemyselných odvetviach a budú sa účinnejšie využívať zdroje,

---

⁵⁶

COM(2012) 673.

- c) zníži sa celkový vplyv výroby a spotreby na životné prostredie, najmä v odvetví potravinárstva, bývania a mobility,
- d) bude sa bezpečne nakladať s odpadom a bude sa s ním zaobchádzať ako so zdrojom, zníži sa vytváranie odpadu na obyvateľa v absolútnych hodnotách, energetické zhodnocovanie sa obmedzí na nerecyklovateľné materiály a efektívne sa odstráni skládokovanie odpadu, ktorý možno recyklovať a kompostovať,
- e) zamedzí sa nedostatku vody v EÚ alebo sa podstatne obmedzí.

Na tieto účely je potrebné najmä:

- a) vykonávanie klimaticko-energetického balíka v plnom rozsahu a schválenie politického rámca EÚ v oblasti klímy a energetiky na obdobie po roku 2020,
- b) zovšeobecnenie uplatňovania „najlepších dostupných techník“ a zvýšenie úsilia zameraného na podporu zavádzania nových inovačných technológií, procesov a služieb,
- c) poskytovanie podnetov pre verejný a súkromný výskum a inovačné úsilie potrebné na zavádzanie inovačných technológií, systémov a obchodných modelov, ktoré urýchlia prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo efektívne využívajúce zdroje a znížia náklady na tento prechod,
- d) vytvorenie koherentnejšieho rámca pre udržateľnú výrobu a spotrebu, preskúmanie právnych predpisov o výrobkoch s cieľom zlepšiť environmentálne vlastnosti výrobkov a efektívnosť využívania zdrojov v spojení s výrobkami počas celého ich životného cyklu a stanovenie cieľov na obmedzenie celkového vplyvu spotreby,
- e) vykonávanie právnych predpisov EÚ v oblasti odpadu v plnom rozsahu. To bude zahŕňať uplatňovanie hierarchie spôsobov nakladania s odpadom a účinné využívanie trhových nástrojov a opatrení, ktorými sa zabezpečí efektívne postupné odstránenie skládokovania odpadu, obmedzenie energetického zhodnocovania na nerecyklovateľné materiály, využívanie recyklovaného odpadu ako hlavného, spoľahlivého zdroja surovín pre EÚ, bezpečné nakladanie s nebezpečným odpadom a obmedzenie jeho produkcie, odstránenie nelegálnej prepravy odpadu a odstránenie prekážok na vnútornom trhu EÚ pre recykláciu ohľaduplnú k životnému prostrediu,
- f) hospodárnejšie využívanie vody stanovením cieľov na úrovni povodia a pomocou trhových mechanizmov, ako je cenová politika vody.

Prioritný cieľ 3: Chrániť občanov EÚ pred environmentálnymi tlakmi a rizikami ohrozujúcimi ich zdravie a blahobyt

42. Právne predpisy EÚ v oblasti životného prostredia znamenajú významný prínos pre zdravie a blahobyt verejnosti. Voda, znečistenie ovzdušia a chemické látky však stále patria medzi hlavné obavy širokej verejnosti v EÚ v súvislosti so životným prostredím⁵⁷. Svetová zdravotnícka organizácia (WHO) odhaduje, že environmentálne stresové faktory sú zodpovedné za 15 – 20 % všetkých úmrtí v 53 európskych krajinách⁵⁸. Podľa OECD sa má do roku 2050 znečistenie ovzdušia v mestách stať hlavnou environmentálnou príčinou úmrtnosti na celom svete.
43. Podstatná časť obyvateľov EÚ zostáva vystavená úrovni znečistenia ovzdušia, ktoré prekračujú normy odporúčané WHO⁵⁹. Opatrenia sú osobitne potrebné v oblastiach, ako sú mestá alebo budovy, kde sú ľudia, najmä citlivé či zraniteľné skupiny spoločnosti, a ekosystémy vystavené vysokej úrovni znečisťujúcich látok.
44. V mnohých vidieckych oblastiach v EÚ je stále problematický prístup k vode s uspokojivou kvalitou, pričom zabezpečenie dobrej kvality vody určenej na kúpanie v Európe by prospelo tak zdraviu ľudí, ako aj odvetvi cestovného ruchu EÚ. Čoraz častejšie sa vyskytujú nepriaznivé dôsledky povodní na ľudské zdravie a hospodársku činnosť, ktoré sú čiastočne spôsobené zmenami hydrologického cyklu a využívania pôdy.
45. Nedostatočné vykonávanie existujúcej politiky bráni EÚ dosiahnuť primerané normy kvality vzduchu a vody. EÚ bude aktualizovať ciele v súlade s najnovšími vedeckými poznatkami a bude sa aktívnejšie usilovať zabezpečiť súčinnosť s inými cieľmi politiky v oblastiach, ako sú zmena klímy, biodiverzita a morské a suchozemské prostredie. Napríklad zníženie emisií určitých látok znečisťujúcich ovzdušie môže významne prispieť k zmierneniu zmeny klímy. Informácie na ďalšie práce v tomto smere vyplývajú z komplexnej revízie právnych predpisov EÚ v oblasti kvality ovzdušia a koncepcie zabezpečenia ochrany európskych vodných zdrojov.
46. Riešenie znečistenia priamo pri zdroji ostáva prioritou a vykonávanie smernice o priemyselných emisiách prispeje k ďalšiemu zníženiu emisií pochádzajúcich z veľkých priemyselných odvetví. Dosiahnutie cieľov stanovených v pláne jednotného európskeho dopravného priestoru povedie aj k udržateľnejšej mobilite v rámci EÚ, čím sa vyrieši hlavný zdroj hluku a miestneho znečistenia ovzdušia.
47. Odhaduje sa, že 40 % obyvateľov EÚ žije v mestských oblastiach s úrovňou hluku, ktorá v noci prekračuje úroveň odporúčanú WHO.
48. Horizontálne právne predpisy o chemických látkach (nariadenie REACH a nariadenie o klasifikácii, označovaní a balení) poskytujú základnú úroveň ochrany ľudského zdravia a životného prostredia a podporujú zavádzanie vyvíjajúcich sa metód testovania, pri ktorých sa nepoužívajú zvieratá. Stále však existuje neistota v súvislosti s vplyvmi na ľudské zdravie a životné prostredie, pokiaľ ide o kombinované účinky rozličných chemických látok (zmesí), nanomateriálov, chemických látok, ktoré majú vplyv na endokrinný (hormonálny) systém (endokrinné disruptory) a chemických látok vo výrobkoch. V posledných rokoch sa

---

⁵⁷ Osobitný prieskum Eurobarometra 365 (2011).

⁵⁸ EEA „Životné prostredie Európy – Stav a perspektíva 2010“ (SOER 2010).

⁵⁹ SOER 2010.

objavilo viac informácií o potrebe prijať opatrenia na riešenie týchto otázok, najmä ak má EÚ dosiahnuť cieľ, ktorý bol prijatý na svetovom samite o trvalo udržateľnom rozvoji v roku 2002 a opätovne potvrdený na samite RIO+20, teda zabezpečiť, aby sa do roku 2020 „minimalizovali významné škodlivé dôsledky“ chemických látok na ľudské zdravie a životné prostredie, a reagovať na nové a objavujúce sa problémy a výzvy účinne, efektívne, súdržne a koordinovane. EÚ bude ďalej rozvíjať a uplatňovať prístupy k riešeniu otázok týkajúcich sa kombinovaných účinkov chemických látok a bezpečnosti v súvislosti endokrinnými disruptormi a stanoví komplexný prístup k minimalizácii škodlivých dôsledkov nebezpečných látok vrátane chemických látok vo výrobkoch podporovaný komplexnou databázou poznatkov o vystavení chemickým látkam a ich toxicite. Bezpečnosť a udržateľné riadenie nanomateriálov budú zabezpečené v rámci komplexného prístupu, ktorý zahŕňa posúdenie a riadenie rizík, poskytovanie informácií a sledovanie. Spoločne tieto prístupy rozšíria databázu poznatkov o chemických látkach a poskytnú predvídateľný rámec usmerňujúci vývoj udržateľnejších riešení.

49. Rastúci trh pre bioprodukty, biochemikálie a biomateriály môže zároveň ponúknuť výhody, ako sú nižšie emisie skleníkových plynov a nové trhové príležitosti, treba však starostlivo dbať na zabezpečenie udržateľnosti celého životného cyklu týchto výrobkov, bez zhoršenia konkurenčného boja týkajúceho sa pôdy či zvýšenia emisií.
50. Zmena klímy bude ďalej zhoršovať problémy životného prostredia tým, že bude spôsobovať dlhotrvajúce obdobia sucha a vlny horúčav, záplavy, búrky, lesné požiare a nové alebo virulentnejšie formy ochorení ľudí, zvierat alebo rastlín. Na zabezpečenie dostatočnej pripravenosti EÚ čeliť tlakom a zmenám vyplývajúcim zo zmeny klímy by sa mali prijať cielené opatrenia, ktoré posilnia jej environmentálnu, hospodársku a spoločenskú odolnosť. Vzhľadom na to, že mnoho odvetví je a vo zvýšenej miere bude vystavených vplyvom zmeny klímy, otázky spojené s prispôbením sa tejto zmene a riadením rizík v prípade katastrof je potrebné podrobnejšie začleniť do politík EÚ.
51. Opatrenia na zvýšenie odolnosti proti zmene klímy a posilnenia odolnosti životného prostredia, akými sú obnova ekosystémov a ekologická infraštruktúra, navyše môžu mať aj významné sociálno-ekonomické prínosy vrátane prínosov pre verejné zdravie. Súčinnosť a prípadné kompromisy medzi cieľmi v oblasti klímy a ďalšími environmentálnymi cieľmi, napríklad kvalitou ovzdušia, musia byť riadené zodpovedajúcim spôsobom. Napríklad prechod na iné palivá v reakcii na faktory zmeny klímy alebo zabezpečenie dodávok by mohol viesť k podstatnému zvýšeniu emisií tuhých častíc a nebezpečných emisií.
52. V záujme ochrany občanov EÚ pred tlakmi na životné prostredie a rizikami, ktoré ohrozujú ich zdravie a blahobyť, program zabezpečí, že do roku 2020:
  - a) nastane výrazné zlepšenie kvality ovzdušia v EÚ,
  - b) sa výrazne zníži zamorenie hlukom v EÚ,
  - c) občania v celej EÚ budú mať prospech z vysokých štandardov pre zdravotne vyhovujúcu vodu určenú na ľudskú spotrebu a vodu určenú na kúpanie,
  - d) sa budú účinne riešiť otázky týkajúce sa kombinovaných účinkov chemických látok a bezpečnosti v súvislosti s endokrinnými disruptormi, a posúdia sa

a minimalizujú riziká ohrozujúce životné prostredie a zdravie, ktoré súvisia s používaním nebezpečných látok vrátane chemických látok vo výrobkoch,

- e) sa budú účinne riešiť obavy týkajúce sa bezpečnosti v súvislosti s nanomateriálmi ako súčasť súdržného prístupu naprieč jednotlivými právnymi predpismi,
- f) sa dosiahne rozhodujúci pokrok v prispôsobovaní sa vplyvom zmeny klímy.

Na tieto účely je potrebné najmä:

- a) vykonávať aktualizovanú politiku EÚ v oblasti kvality ovzdušia v súlade s najnovšími vedeckými poznatkami a opatrenia na boj proti znečisťovaniu ovzdušia pri zdroji,
- b) vykonávať aktualizovanú politiku EÚ v oblasti hluku v súlade s najnovšími vedeckými poznatkami a opatrenia zamerané na zníženie hluku pri zdroji,
- c) zintenzívniť úsilie pri vykonávaní smernice o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu, najmä v prípade malých dodávateľov vody určenej na ľudskú spotrebu, a smernice o kvalite vody určenej na kúpanie,
- d) vypracovať stratégiu EÚ pre netoxické životné prostredie, ktorá bude podložená komplexnou databázou znalostí o vystavení chemickým látkam a ich toxicite a ktorá bude napomáhať inovácie v oblasti udržateľných substitútov,
- e) schváliť a vykonávať stratégiu EÚ v oblasti prispôsobenia sa zmene klímy vrátane začlenenia faktorov týkajúcich sa prispôsobenia sa zmene klímy a riadenia rizík v prípade katastrof do kľúčových politických iniciatív a odvetví EÚ.

PODPORNÝ RÁMEC

53. Na dosiahnutie týchto prioritných tematických cieľov bude potrebný podporný rámec, ktorý umožní prijímať účinné opatrenia. Prijmú sa opatrenia na zlepšenie štyroch kľúčových pilierov tohto podporného rámca: zlepšiť spôsob, akým sa vykonáva environmentálne právo EÚ vo všetkých oblastiach, posilniť základňu vedeckých poznatkov pre právne predpisy v oblasti životného prostredia, zabezpečiť investície a vytvoriť správne stimuly na ochranu životného prostredia, zlepšiť začlenenie problematiky životného prostredia jednak v rámci politiky v oblasti životného prostredia a takisto do ostatných politík a aj ich súdržnosť. Tieto horizontálne opatrenia budú prínosom pre politiku EÚ v oblasti životného prostredia i nad rozsah pôsobnosti a časový harmonogram tohto programu.

Prioritný cieľ 4: Maximalizovať prínosy právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia

54. Výhody plynúce zo zabezpečenia riadneho vykonávania právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia sú trojaké: poskytnutie rovnakých podmienok pre hospodárske subjekty pôsobiace na jednotnom trhu, stimulácia inovácií a podpora výhod spojených s prvenstvom pre európske spoločnosti v mnohých odvetviach. Náklady spojené s nevykonávaním právnych predpisov sú naopak vysoké, všeobecne sa odhadujú na približne 50 miliárd EUR ročne vrátane nákladov súvisiacich s prípadmi porušenia právnych predpisov.⁶⁰ Len v roku 2009 bolo zaznamenaných 451 prípadov porušenia právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia. Komisii zároveň dostáva množstvo sťažností priamo od občanov EÚ, z ktorých mnohé by sa dali lepšie riešiť na úrovni členských štátov alebo na miestnej úrovni.
55. Zlepšenie vykonávania *acquis* EÚ v oblasti životného prostredia na úrovni členských štátov preto bude mať v nadchádzajúcich rokoch najvyššiu prioritu. Existujú významné rozdiely v tomto vykonávaní medzi jednotlivými členskými štátmi aj v rámci členských štátov. Subjekty zapojené do vykonávania právnych predpisov v oblasti životného prostredia na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni je potrebné vybaviť poznatkami a kapacitami tak, aby sa prínosy plynúce z týchto právnych predpisov zvýšili.
56. Veľký počet prípadov porušenia právnych predpisov, sťažností a petícií v oblasti životného prostredia poukazuje na potrebu účinného a realizovateľného systému kontrol a vyvážených právomocí na vnútroštátnej úrovni s cieľom pomôcť identifikovať a riešiť problémy spojené s vykonávaním právnych predpisov, zároveň na potrebu opatrení, ktoré by v prvom rade vzniku týchto problémov predchádzali. V tejto súvislosti bude úsilie v období do roku 2020 zamerané na zlepšenie v štyroch kľúčových oblastiach.
57. Po prvé, zlepši sa spôsob zhromažďovania a šírenia poznatkov o vykonávaní právnych predpisov s cieľom pomôcť širokej verejnosti a odborníkom v oblasti životného prostredia plne pochopiť spôsob, akým orgány vnútroštátnej a miestnej správy realizujú záväzky Únie.⁶¹ Pomoc bude upriamená na problémy súvisiace s vykonávaním, ktoré sú špecifické pre jednotlivé členské štáty, podobne ako v prípade individuálneho prístupu uplatňovaného počas európskeho semestra. Vypracujú sa napr. partnerské dohody medzi Komisiou a jednotlivými členskými štátmi o vykonávaní právnych predpisov na riešenie takých otázok, ako napríklad kde získať finančnú podporu na ich vykonávanie a lepšie informačné systémy na sledovanie dosiahnutého pokroku.
58. Po druhé, EÚ rozšíri požiadavky na inšpekcie a dohľad na širší súbor právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia, a doplní ich kapacitami na úrovni EÚ, ktoré môžu riešiť situácie, v ktorých existujú opodstatnené dôvody na znepokojenie.

⁶⁰

Náklady spojené s nevykonávaním environmentálneho *acquis* (COWI 2011).

⁶¹

COM(2012) 95, Ú. v. EÚ C 171, 16.6.2012.

59. Po tretie, zlepši sa spôsob vybavovania sťažností týkajúcich sa vykonávania právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia a spôsob nápravy na vnútroštátnej úrovni.
60. Po štvrté, občania EÚ získajú lepší prístup k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia a účinnú právnu ochranu v súlade s medzinárodnými zmluvami a vývojom, ktorý prinieslo nadobudnutie platnosti Lisabonskej zmluvy a nedávna judikatúra Európskeho súdneho dvora. Ako alternatíva k súdnym sporom sa bude podporovať aj mimosúdne riešenie sporov.
61. Zlepši sa tiež všeobecný štandard správy v oblasti životného prostredia v celej EÚ tak, že sa posilní spolupráca na úrovni EÚ medzi odborníkmi na ochranu životného prostredia (napr. vnútroštátni právnici, inšpektori, prokurátori, ombudsmani a sudcovia) a títo odborníci sa vyzvú, aby si vymieňali osvedčené postupy.
62. Komisia okrem toho, že pomôže členským štátom zlepšiť dodržiavanie právnych predpisov⁶², bude naďalej príslušným dielom plniť svoju úlohu pri zabezpečovaní toho, aby boli právne predpisy vhodné na daný účel a aby odrážali najnovšie vedecké poznatky. Ako všeobecné pravidlo budú v nariadeniach zakotvované dostatočne jasné a presné právne záväzky, ktoré majú priame a merateľné účinky a vedú k menšiemu počtu prípadov nezrovnalostí pri vykonávaní. Komisia zintenzívni používanie hodnotiacich tabuliek a ďalších prostriedkov verejného sledovania pokroku členských štátov pri vykonávaní konkrétnych právnych predpisov.
63. Na účely maximalizácie výhod právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia program zabezpečí, aby do roku 2020:
- a) občania EÚ mali prístup k jasným informáciám o spôsobe vykonávania právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia,
  - b) sa zlepšilo vykonávanie konkrétnych právnych predpisov v oblasti životného prostredia,
  - c) sa posilnilo dodržiavanie právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia na všetkých správnych úrovniach a boli zaručené rovnaké podmienky na vnútornom trhu,
  - d) sa posilnila dôvera občanov v právne predpisy EÚ v oblasti životného prostredia,
  - e) sa zjednodušilo uplatňovanie zásady účinnej právnej ochrany občanov a ich organizácií.

Na tieto účely je potrebné najmä:

- a) vytvorenie systémov na vnútroštátnej úrovni, ktoré budú aktívne šíriť informácie o spôsobe vykonávania právnych predpisov EÚ v oblasti životného

---

⁶² KOM(2008) 773, Ú. v. EÚ C 76, 25.3.2010.

prostredia, v spojení s prehľadom plnenia jednotlivých členských štátov na úrovni EÚ,

- b) vypracovanie partnerských dohôd medzi členskými štátmi a Komisiou o vykonávaní právnych predpisov,
- c) rozšírenie záväzných kritérií vykonávania účinných inšpekcií a účinného dohľadu členských štátov na širší súbor právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia a vytvorenie doplnkovej kapacity na úrovni EÚ, ktorá sa bude opierať o podporu siete odborníkov, na riešenie situácií, keď existujú opodstatnené dôvody na znepokojenie,
- d) stanovenie jednotných a účinných mechanizmov na vnútroštátnej úrovni na vybavovanie sťažností týkajúcich sa vykonávania právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia,
- e) zabezpečiť, aby vnútroštátne ustanovenia o prístupe k spravodlivosti odrážali judikatúru Súdneho dvora Európskej únie, a podporovať mimosúdne riešenie sporov ako prostriedku na dosiahnutie zmieru pri riešení sporov v oblasti životného prostredia.

Prioritný cieľ 5: Zlepšiť vedomostnú základňu pre politiku v oblasti životného prostredia

- 64. Podklady pre politiku EÚ v oblasti životného prostredia sú založené na sledovaní životného prostredia, environmentálnych údajoch, ukazovateľoch a hodnoteniach spojených s vykonávaním právnych predpisov EÚ, ako aj na oficiálnom vedeckom výskume a „občianskych vedeckých“ iniciatívach. Pri rozširovaní tejto vedomostnej základne bol dosiahnutý značný pokrok, zvýšilo sa povedomie a zlepšila sa dôvera politikov a verejnosti v prístup k politike založený na dokázaných faktoch, ktorý uľahčuje ich porozumenie zložitým environmentálnym a spoločenským problémom.
- 65. Mali by sa prijať kroky na úrovni EÚ a na medzinárodnej úrovni s cieľom ďalej posilniť a zlepšiť prepojenie medzi vedou a politikou v oblasti životného prostredia, napríklad vymenovaním hlavných vedeckých poradcov, čo už Komisia a niektoré členské štáty urobili.
- 66. Vzhľadom na tempo súčasného vývoja a neistotu spojenú s možnými budúcimi trendmi sú však potrebné ďalšie kroky na udržanie a posilnenie tejto vedomostnej základne, aby politika v EÚ naďalej vychádzala z fundovaného porozumenia stavu životného prostredia, možných spôsobov reakcie a ich dôsledkov.
- 67. V posledných desaťročiach nastalo zlepšenie v spôsobe, akým sa zhromažďujú a používajú informácie a štatistiky o životnom prostredí na úrovni EÚ, na úrovni členských štátov, ako aj na celosvetovej úrovni. Zhromažďovanie a kvalita údajov sa však naďalej rôzni a prístup k údajom môže sťažovať aj nepreberné množstvo zdrojov. Preto sú nevyhnutné nepretržité investície, aby sa zabezpečilo, že subjekty zapojené do vymedzovania a vykonávania politík budú mať k dispozícii spoľahlivé, porovnateľné údaje a ukazovatele s overenou kvalitou a prístup k nim. Informačné systémy v oblasti životného prostredia musia byť navrhnuté tak, aby umožňovali jednoduché zahrnutie nových informácií o objavujúcich sa témach.

68. Ďalšie uplatňovanie zásady spoločného systému environmentálnych informácií⁶³ „vyrobiť raz, používať často“ a spoločné štandardy a prístup k získavaniu a porovnávaní priestorových informácií v rámci systémov Inspire⁶⁴ a GMES⁶⁵ pomôžu predchádzať duplicitnému úsiliu a odstránia zbytočnú administratívnu záťaž správnych orgánov, čomu napomôže aj úsilie racionalizovať povinnosti podávania správ na základe rôznych právnych predpisov. Členské štáty by mali zvýšiť prístupnosť informácií zhromaždených na účely posúdenia vplyvov plánov, programov a projektov (napr. pri posudzovaní vplyvov na životné prostredie alebo pri strategickom posudzovaní vplyvov) pre verejnosť.
69. Stále existujú značné medzery v poznatkoch, pričom niektoré z nich sú dôležité aj pre prioritné ciele tohto programu. Investície do ďalšieho výskumu, ktorý tieto medzery odstráni, sú preto nevyhnutné na zabezpečenie dobrého základu pre verejné orgány a podniky na prijímanie rozhodnutí, ktoré plne odrážajú skutočné sociálne, hospodárske a environmentálne prínosy a náklady. Štyri najvýraznejšie medzery sú:
- pokročilý výskum na doplnenie chýbajúcich údajov a poznatkov a primerané nástroje na modelovanie sú nevyhnutné na lepšie pochopenie zložitých problémov, ktoré sa týkajú zmien životného prostredia, ako sú vplyvy zmeny klímy a katastrof, dôsledky straty druhov pre ekosystémové služby, environmentálne prahové hodnoty a body zvratu (tzv. tipping point). Kým dostupné informácie plne odôvodňujú preventívne opatrenia v týchto oblastiach, vypracovanie najvhodnejších reakcií bude podporené ďalším výskumom hraníc možností našej planéty, systémových rizík a schopnosti našej spoločnosti vyrovnať sa s nimi. To by malo zahŕňať investície do dopĺňania chýbajúcich údajov a poznatkov, mapovania a posudzovania ekosystémových služieb, pochopenia podpornej úlohy biodiverzity a spôsobu, akým sa prispôbujú zmene klímy;
  - pri prechode na inkluzívne ekologické hospodárstvo je potrebné náležite zvážiť súčinnosť medzi sociálno-ekonomickými a environmentálnymi faktormi. Lepšie pochopenie modelov udržateľnej spotreby a výroby a toho, ako presnejšie zvážiť náklady na konanie či nekonanie, ako zmeny v správaní jednotlivca a spoločnosti prispievajú k environmentálnym výsledkom a ako je životné prostredie v Európe ovplyvňované globálnymi megatrendmi, môže pomôcť lepšie zacieliť politické iniciatívy na efektívnejšie využívanie zdrojov a zmiernenie tlakov na životné prostredie;
  - stále existuje neistota v súvislosti s vplyvmi na ľudské zdravie a životné prostredie, pokiaľ ide o endokrinné disruptory, zmesi, chemické látky vo výrobkoch a nanomateriály. Odstránenie týchto medzier môže urýchliť rozhodovanie a umožniť ďalší rozvoj *acquis* týkajúceho sa chemických látok s cieľom presnejšie sa zamerať na problematické oblasti, a zároveň stimulovať udržateľnejšie používanie chemických látok. Lepšie porozumenie

⁶³ COM(2008) 46, Ú. v. EÚ C 118, 15.5.2008.

⁶⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/2/ES, ktorou sa zriaďuje Infraštruktúra pre priestorové informácie v Európskom spoločenstve (Inspire), Ú. v. EÚ L 108, 25.4.2007.

⁶⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 911/2010/EÚ o Globálnom monitorovaní pre životné prostredie a bezpečnosť (GMES), Ú. v. EÚ L 276, 20.10.2010.

environmentálnym faktorom ovplyvňujúcim ľudské zdravie by umožnilo prijatie preventívnych politických opatrení;

- na zabezpečenie toho, aby k úsiliu bojovať proti zmene klímy prispelo každé odvetvie, je nevyhnutný jasný prehľad o meraniach ESP a sledovaní a zhromažďovaní údajov, keďže tieto činnosti sú v súčasnosti v kľúčových odvetviach (napr. v poľnohospodárstve) neúplné.

Iniciatíva Horizont 2020 umožní sústrediť výskumné úsilie a rozvinúť európsky inovačný potenciál spojením zdrojov a znalostí z rôznych oblastí a odborov v rámci EÚ a na medzinárodnej úrovni.

70. Nové a objavujúce sa problémy vyplývajúce z rýchleho technického rozvoja, ktorý predbieha politiku, napríklad v prípade nanomateriálov, nekonvenčných zdrojov energie, zachytávania a skladovania uhlíka a elektromagnetických vĺn, predstavujú výzvu z hľadiska riadenia rizík a môžu viesť k stretu záujmov, potrieb a očakávaní. To zase môže vyvolať rastúce obavy verejnosti a viesť k potenciálnemu nepriateľskému postoju k novým technológiám. Vzniká preto potreba zabezpečiť širšiu explicitnú spoločenskú diskusiu o environmentálnych rizikách a možných kompromisoch, ktoré sme ochotní prijať vzhľadom na občas neúplné alebo neurčité informácie o objavujúcich sa rizikách a spôsobe, ako s nimi narábať. Systematickým prístupom k riadeniu environmentálnych rizík sa zlepši schopnosť EÚ včas zaznamenať súvislosti technického vývoja a reagovať na ne, a zároveň poskytnúť verejnosti potrebné uistenie.
71. S cieľom zlepšiť vedomostnú základňu pre politiku životného prostredia program zabezpečí, že do roku 2020:
- a) tvorcovia politík a podniky budú mať lepší základ na vypracúvanie a vykonávanie politík v oblasti životného prostredia a klímy vrátane merania nákladov a prínosov,
  - b) sa výrazne zlepši naše porozumenie rizikám ohrozujúcim životné prostredie a klímu a schopnosť ich vyhodnocovať a riadiť,
  - c) sa posilní prepojenie medzi politikou a vedou v oblasti životného prostredia.

Na tieto účely je potrebné najmä:

- a) koordinovať a zamerať úsilie v oblasti výskumu na úrovni EÚ a na úrovni členských štátov na riešenie kľúčových medzier v poznatkoch o životnom prostredí, vrátane rizík environmentálnych bodov zvratu,
- b) prijať systematický prístup k riadeniu rizík,
- c) zjednodušiť, zefektívniť a modernizovať zhromažďovanie, spravovanie a výmenu údajov a informácií o životnom prostredí a zmene klímy.

Prioritný cieľ 6: Zabezpečiť investície do politiky v oblasti životného prostredia a klímy a správne stanoviť ceny

72. Úsilie potrebné na dosiahnutie uvedených cieľov si bude vyžadovať primerané investície z verejných a zo súkromných zdrojov. Zatiaľ čo mnohé štáty sa snažia vyrovnať sa s hospodárskou a finančnou krízou, potreba hospodárskych reforiem a zníženia verejných dlhov zároveň ponúka nové príležitosti pre rýchly prechod k nízkouhlíkovému hospodárstvu efektívnejšie využívajúcemu zdroje.
73. V súčasnosti je zložitá pritiahnúť investície do niektorých oblastí, pretože chýbajú cenové signály zo strany trhu, resp. cenové signály sú skreslené v dôsledku nesprávneho započítavania nákladov na životné prostredie alebo poskytnutia verejných dotácií na činnosti, ktoré poškodzujú životné prostredie.
74. Únia a členské štáty budú musieť zaviesť náležité podmienky na zabezpečenie primeraného zohľadnenia environmentálnych externalít a vysielania správnych trhových signálov súkromnému sektoru, s náležitým zreteľom na akýkoľvek nepriaznivý sociálny dosah. To bude zahŕňať systematickejšie uplatňovanie zásady znečisťovateľ platí postupným ukončovaním dotácií, ktoré sú škodlivé pre životné prostredie, a posunom od zdaňovania práce k zdaňovaniu znečisťovania. So stále vzácnejšími prírodnými zdrojmi sa ekonomické výnosy a zisky spojené s ich vlastníctvom alebo výhradným používaním môžu zvyšovať. Verejná intervencia na zabezpečenie toho, aby takéto výnosy neboli prehnane vysoké a aby boli zohľadnené externality povedie k efektívnejšiemu využívaniu týchto zdrojov a pomôže zabrániť narúšaniu trhu a vytvárať verejné príjmy. Priority v oblasti životného prostredia a klímy sa budú naplňať v rámci európskeho semestra, ak budú dôležité pre vyhliadky trvalo udržateľného rastu jednotlivých členských štátov, ktorým sú určené konkrétne odporúčania. Na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni by sa mali vo väčšej miere používať aj ďalšie trhové nástroje, ako napríklad platby za ekosystémové služby, s cieľom podnietiť zapojenie súkromného sektora a udržateľné riadenie prírodného kapitálu.
75. Súkromný sektor by mal byť tiež podporovaný, aby využil príležitosti, ktoré ponúka nový finančný rámec EÚ, na väčšie zapojenie sa do úsilia o naplnenie cieľov v oblasti životného prostredia a klímy, predovšetkým vo vzťahu k ekoinovačným činnostiam a zavádzaniu nových technológií, s osobitným zameraním na MSP. Iniciatívy verejno-súkromných partnerstiev v oblasti ekologických inovácií by mali byť podporované v rámci európskych inovačných partnerstiev, ako je partnerstvo v oblasti inovácií zamerané na vodné hospodárstvo.⁶⁶ Vďaka novému rámcu pre inovatívne finančné nástroje by sa mal súkromnému sektoru uľahčiť prístup k financovaniu investícií do životného prostredia – najmä pokiaľ ide o biodiverzitu a zmenu klímy. Európske podniky treba ďalej pobádať, aby vo svojom finančnom výkazníctve zverejňovali informácie týkajúce sa životného prostredia nad rámec požadovaný podľa súčasných právnych predpisov EÚ⁶⁷.
76. Komisia vo svojich návrhoch viacročného finančného rámca EÚ na obdobie rokov 2014 – 2020 zlepšila začleňovanie cieľov v oblasti životného prostredia a klímy do všetkých finančných nástrojov EÚ, aby členským štátom umožnila dosiahnuť príslušné ciele. Navrhla takisto zvýšiť výdavky spojené so zmenou klímy minimálne na 20 % z celkového rozpočtu. V kľúčových oblastiach politiky, ako je

⁶⁶ COM(2012) 216.

⁶⁷ KOM(2011) 681, Ú. v. EÚ C 37, 10.2.2012.

poľnohospodárstvo, Komisia navrhla zvýšiť stimuly pre poľnohospodárov, ktoré zodpovedajú podmienkam kladeným z hľadiska životného prostredia, aby poskytovali environmentálne prospešné verejné statky a služby. Ak budú tieto návrhy prijaté, politiky EÚ budú zosúladené s koherentnými finančnými zdrojmi určenými na ich vykonávanie a pre oblasť životného prostredia a zmeny klímy budú dostupné ďalšie finančné prostriedky, ktoré účinným spôsobom povedú ku konkrétnym a súdržným prínosom na miestnej a regionálnej úrovni.

77. Okrem uvedeného začleňovania umožní zahrnutie „integrovaných projektov“ do programu LIFE kombinovať finančné prostriedky a lepšie ich zosúladiť s prioritami politiky strategickejšim a nákladovo efektívnejším spôsobom na podporu opatrení súvisiacich so životným prostredím a s klímou.
78. Ďalší zdroj investícií predstavuje zvýšenie kapitálu poskytnutého Európskej investičnej banke (EIB) v rámci „Paktu pre rast a zamestnanosť 2012“⁶⁸.
79. Zo skúseností získaných v programovom období 2007 – 2013 vyplýva, že aj napriek tomu, že pre oblasť životného prostredia sú k dispozícii značné finančné prostriedky, ich čerpanie na vnútroštátnej a regionálnej úrovni bolo v raných rokoch veľmi nerovnomerné, čo potenciálne ohrozuje dosiahnutie dohodnutých zámerov a cieľov. Aby sa táto skúsenosť neopakovala, členské štáty by mali začleniť ciele v oblasti životného prostredia a klímy do svojich finančných stratégií a programov pre hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť, rozvoj vidieka a námornú politiku a mali by uprednostňovať včasné čerpanie finančných prostriedkov pre životné prostredie a zmenu klímy a posilniť kapacitu vykonávacích subjektov na zaistenie nákladovo efektívnych a udržateľných investícií tak, aby sa zabezpečila primeraná a potrebná finančná podpora investíciám do týchto oblastí.
80. Okrem toho nie je jednoduché sledovať výdavky spojené s biodiverzitou a klímou. Na posúdenie pokroku v dosahovaní týchto cieľov by sa mal zaviesť systém sledovania a podávania správ na základe metodiky OECD (tzv. Rio ukazovatele). Zavedenie takéhoto systému je dôležité pre celkové úsilie, ktoré EÚ vynakladá v súvislosti s mnohostrannými dohodami o zmene klímy a o biodiverzite. V tejto súvislosti EÚ prispeje k medzivládnejmu procesu, ktorý sa začal na samite RIO+20, s cieľom posúdiť finančné potreby a navrhnuť možnosti pre účinnú stratégiu financovania trvalo udržateľného rozvoja.
81. Malo by sa pokračovať vo vypracúvaní ukazovateľov na sledovanie hospodárskeho pokroku, ktoré dopĺňajú a presahujú rámec HDP. Zabezpečenie transparentného a udržateľného investovania závisí od správneho ocenenia environmentálnych statkov. Na získanie informácií potrebných na politické a investičné rozhodovanie bude potrebné ďalšie úsilie na stanovenie hodnoty našich ekosystémov a nákladov spojených s ich vyčerpaním, spolu s príslušnými stimulmi. Bude potrebné zintenzívniť práce na vytvorení systému environmentálnych účtov vrátane fyzických a peňažných účtov pre prírodný kapitál a ekosystémové služby. To podporuje závery samitu RIO+20, v ktorých sa uznáva potreba širších meradiel pokroku na meranie blahobytu a udržateľnosti, ktoré by dopĺňali hrubý domáci produkt.

---

⁶⁸

EUCO 76/12.

82. S cieľom zabezpečiť investície pre politiku v oblasti životného prostredia a klímy a správne nastaviť ceny program zabezpečí, že do roku 2020:
- a) sa ciele politiky v oblasti ochrany životného prostredia a klímy dosiahnu nákladovo efektívnym spôsobom a podporia dostatočným financovaním,
  - b) sa zvýšia finančné prostriedky súkromného sektora určené na výdavky súvisiace so životným prostredím a klímou.

Na tieto účely je potrebné najmä:

- a) postupne ukončovať dotácie, ktoré sú škodlivé pre životné prostredie, zvýšiť využitie trhových nástrojov vrátane zdanenia, oceňovania a fakturácie, a rozšíriť trhy s ekologickými výrobkami a službami, a to s náležitým ohľadom na akékoľvek nepriaznivé sociálne vplyvy,
- b) uľahčiť prístup k inovatívnym finančným nástrojom a finančným prostriedkom pre ekologické inovácie,
- c) primerane zohľadňovať priority týkajúce sa životného prostredia a klímy v politikách na podporu hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti,
- d) vyvíjať náležité úsilie na zabezpečenie plného a efektívneho využívania dostupných finančných prostriedkov Únie na opatrenia v oblasti životného prostredia, okrem iného výrazným zvýšením ich včasného čerpania na základe viacročného finančného rámca Únie na obdobie rokov 2014 – 2020 a vyčlenením 20 % rozpočtových prostriedkov na zmiernenie zmeny klímy a prispôsobenie sa tejto zmene prostredníctvom začlenenia opatrení v oblasti klímy a s tým spojeným stanovením jasných porovnávacích hodnôt, cieľov, pravidiel sledovania a podávania správ,
- e) do roku 2014 vypracovať a uplatňovať systém výkazníctva a sledovania výdavkov spojených so životným prostredím v rozpočte EÚ, najmä v oblasti zmeny klímy a biodiverzity,
- f) začleniť aspekty súvisiace so životným prostredím a s klímou do procesu európskeho semestra tam, kde je to dôležité pre vyhliadky trvalo udržateľného rastu jednotlivých členských štátov a vhodné pre odporúčania jednotlivým krajinám,
- g) vypracovať a uplatňovať alternatívne ukazovatele, ktoré dopĺňajú HDP a presahujú jeho rámec, na sledovanie miery udržateľnosti nášho pokroku, a pokračovať v integrácii hospodárskych ukazovateľov s environmentálnymi a sociálnymi ukazovateľmi vrátane ohodnotenia prírodného kapitálu.

Prioritný cieľ 7: Zlepšiť začlenenie problematiky životného prostredia a súdržnosť politik

83. Hoci začlenenie požiadaviek ochrany životného prostredia do iných politík a činností EÚ sa vyžaduje podľa zmluvy už od roku 1997, celkový stav životného prostredia v Európe ukazuje, že doterajší pokrok, aj keď v niektorých oblastiach chvályhodný, nepostačuje na zvrátenie všetkých nepriaznivých trendov. Na dosiahnutie mnohých

prioritných cieľov tohto programu bude potrebné ešte účinnejšie začlenenie aspektov životného prostredia a klímy do iných politík, ako aj súdržnejšie, vzájomne prepojené politické prístupy, ktoré prinášajú viacnásobné výhody. To by malo prispieť k tomu, aby sa zložité kompromisy zvládli včas ešte pred fázou vykonávania a aby bolo možné účinnejšie zmierňovať nevyhnutné vplyvy. Smernica o strategickom environmentálnom posudzovaní⁶⁹ a smernica o posudzovaní vplyvov na životné prostredie⁷⁰ predstavujú pri správnom vykonávaní účinné nástroje na zabezpečenie začleňovania požiadaviek ochrany životného prostredia do plánov a programov, ako aj do projektov. Miestne a regionálne orgány, ktoré sú vo všeobecnosti zodpovedné za rozhodnutia o využití pôdy a morských oblastí, zohrávajú obzvlášť dôležitú úlohu pri posudzovaní vplyvov na životné prostredie a pri ochrane, zachovávaní a zveľaďovaní prírodného kapitálu, ako aj pri dosahovaní väčšej odolnosti proti vplyvom zmeny klímy a prírodných katastrof.

84. Predpokladané rozšírenie energetických a dopravných sietí vrátane infraštruktúry na mori bude musieť byť v súlade s potrebami a záväzkami v oblasti ochrany prírody a prispôsobenia sa zmene klímy. Začlenenie ekologickej infraštruktúry do príslušných plánov a programov môže pomôcť prekonať roztrieštenosť biotopov a zachovať alebo obnoviť ekologické prepojenie, posilniť odolnosť ekosystémov, a tým zabezpečiť pokračujúce poskytovanie ekosystémových služieb, vrátane zachytávania a ukladania uhlíka a prispôsobenia sa zmene klímy, a zároveň vytvárať pre ľudí zdravšie prostredie a rekreačné oblasti.
85. Tento program zahŕňa rad prioritných cieľov určených na posilnenie tohto začlenenia. Komisia zahrnula opatrenia na výraznejšiu podporu začlenenia problematiky životného prostredia a trvalo udržateľného rozvoja do svojich návrhov na reformu SPP, SPRH, politiky v oblasti transeurópskej siete (TEN) a súdržnosti. Aby bol tento program úspešný, tieto politiky by mali viac prispievať k plneniu cieľov a zámerov súvisiacich so životným prostredím. Takisto aj úsilie primárne zamerané na dosiahnutie zlepšenia životného prostredia by malo byť navrhnuté tak, aby prinieslo spoločné prínosy pre ostatné politiky všade tam, kde je to možné. Napríklad úsilie o obnovu ekosystémov môže byť zamerané na úžitok biotopov a druhov a zachytávanie a ukladanie oxidu uhličitého, pričom súčasne napomáha lepšie poskytovanie ekosystémových služieb, ktoré sú životne dôležité pre mnohé hospodárske odvetvia, ako napr. opelenie alebo čistenie vody pre poľnohospodárstvo, a vytváranie ekologických pracovných miest.
86. S cieľom zlepšiť začlenenie problematiky životného prostredia a súdržnosť politík program zabezpečí, že do roku 2020:
- a) budú sektorové politiky na úrovni EÚ a na úrovni členských štátov vypracúvané a vykonávané spôsobom, ktorý podporuje príslušné ciele a zámery súvisiace so životným prostredím a s klímou.

Na tieto účely je potrebné najmä:

---

⁶⁹ Smernica 2001/42/ES, Ú. v. ES L 197, 21.7.2001.

⁷⁰ Smernica 85/337/EHS, Ú. v. ES L 175, 5.7.1985.

- a) začleňovať kritériá podmienenosti a stimuly súvisiace so životným prostredím a klímou do politických iniciatív vrátane revízií a reforiem existujúcej politiky, ako aj do nových iniciatív na úrovni EÚ a členských štátov,
- b) vykonávať systematické hodnotenie *ex ante* environmentálnych, sociálnych a hospodárskych vplyvov politických iniciatív na úrovni EÚ a na úrovni členských štátov s cieľom zabezpečiť ich súdržnosť a účinnosť.

RIEŠENIE MIESTNYCH, REGIONÁLNYCH A CELOSVETOVÝCH PROBLÉMOV

Prioritný cieľ 8: Posilniť udržateľnosť miest v EÚ

87. EÚ je husto obývaná a do roku 2020 bude pravdepodobne 80 % obyvateľov EÚ žiť v mestských a prímestských oblastiach. Kvalitu života tak bude priamo ovplyvňovať stav životného prostredia v mestách. Vplyv miest na životné prostredie sa prejavuje aj za ich reálnymi hranicami, lebo mestá sa pri uspokojovaní dopytu po potravinách, energii, priestore, zdrojoch a pri nakladaní s odpadom do značnej miery opierajú o prímestské a vidiecke regióny.
88. Väčšina miest čelí spoločným hlavným environmentálnym problémom, ku ktorým patrí zlá kvalita ovzdušia, vysoká úroveň hluku, emisie skleníkových plynov, nedostatok vody, povodne a búrky, kontaminované lokality, opustené priemyselné objekty a zóny a odpad. Európske mestá však zároveň určujú normy udržateľného rozvoja miest a často prichádzajú s priekopníckymi inovatívnymi riešeniami environmentálnych problémov⁷¹. Pre stále rastúci počet európskych miest predstavuje udržateľnosť z hľadiska životného prostredia ústredný prvok ich stratégií rozvoja.
89. Občania EÚ, či už obyvatelia miest alebo vidieka, majú prospech z celej škály politík a iniciatív EÚ, ktoré podporujú trvalo udržateľný rozvoj mestských oblastí. Na to je však potrebná účinná a efektívna koordinácia na rôznych úrovniach správy, a to aj v cezhraničnom meradle, a systematické zapájanie regionálnych a miestnych orgánov do plánovania, tvorby a rozvoja politík, ktoré majú vplyv na kvalitu mestského prostredia. Mohli by to pomôcť zabezpečiť mechanizmy lepšej koordinácie na vnútroštátnej a regionálnej úrovni navrhnuté v spoločnom strategickom rámci pre budúce obdobie financovania a vytvorenie „platformy mestského rozvoja“⁷², čo navyše umožní zapojiť viac skupín zainteresovaných strán a širokú verejnosť do rozhodnutí, ktoré sa ich týkajú. Miestne a regionálne orgány pocítia aj výhody ďalšieho vývoja nástrojov na racionalizáciu zhromažďovania a správy údajov o životnom prostredí a na uľahčenie výmeny informácií a osvedčených postupov, ako aj úsilia o zlepšenie vykonávania právnych predpisov v oblasti životného prostredia na úrovni Únie a vnútroštátnej a miestnej úrovni.⁷³ To je v súlade so záväzkom, ktorý bol prijatý na samite Rio+20, a to podporovať integrovaný prístup k plánovaniu, výstavbe a správe udržateľných miest a mestských aglomerácií.

⁷¹ Pozri napríklad správu „Mestá zajtrajška“ (Európska komisia, 2011) a pracovný dokument útvarov Komisie (2012) č. 101.

⁷² KOM(2011) 615, Ú. v. EÚ C 37, 10.2.2012.

⁷³ Napríklad informačný systém o vode pre Európu (WISE), európsky informačný systém pre biodiverzitu (BISE) a európska platforma pre adaptáciu na zmenu klímy (CLIMATE-ADAPT).

Integrované prístupy k mestskému územnému plánovaniu, ktoré plne zohľadňujú dlhodobé aspekty ochrany životného prostredia spolu s hospodárskymi a so sociálnymi výzvami, majú zásadný význam na dosiahnutie toho, aby mestské komunity predstavovali udržateľné, efektívne a zdravé prostredie pre život a prácu.

90. EÚ by mala ďalej podporovať a v prípade potreby rozširovať existujúce iniciatívy, ktorými sa podporujú inovácie a osvedčené postupy v mestách, vytváranie sietí a výmenu informácií medzi nimi, a mala by povzbudzovať mestá, aby predviedli svoje vedúce postavenie v oblasti trvalo udržateľného rozvoja miest⁷⁴. Inštitúcie EÚ a členské štáty by mali uľahčiť a podporiť čerpanie finančných prostriedkov EÚ dostupných v rámci politiky súdržnosti a ďalších fondov na podporu miest v ich úsilí o posilnenie trvalo udržateľného rozvoja miest, zvyšovanie informovanosti a povzbudenie zapojenia miestnych aktérov.⁷⁵ Vypracovanie súboru kritérií udržateľnosti pre mestá a jeho schválenie by poskytlo takýmto iniciatívam spoločný referenčný základ a podporilo by súdržný a integrovaný prístup k trvalo udržateľnému rozvoju miest.
91. S cieľom posilniť udržateľnosť miest EÚ program zabezpečí, že do roku 2020:
- a) väčšina miest v EÚ bude vykonávať politiky udržateľného mestského územného plánovania a projektovania.

Na tieto účely je potrebné najmä:

- a) vymedziť a schváliť súbor kritérií na posudzovanie environmentálnej výkonnosti miest s prihliadnutím na hospodárske a sociálne vplyvy,
- b) zabezpečiť, aby mestá mali potrebné informácie o financovaní opatrení zameraných na zvýšenie ich udržateľnosti a prístup k tomuto financovaniu.

Prioritný cieľ 9: Zvýšiť účinnosť EÚ pri riešení regionálnych a celosvetových problémov v oblasti životného prostredia a zmeny klímy

92. Udržateľnosť životného prostredia je kľúčová pri znižovaní chudoby a na zabezpečenie kvality života a hospodárskeho rastu.⁷⁶ Na samite RIO+20 svetoví lídri obnovili svoj záväzok k trvalo udržateľnému rozvoju a uznali úlohu inkluzívneho ekologického hospodárstva ako dôležitého nástroja na dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja, a tiež zásadnú úlohu zdravého životného prostredia pri zabezpečovaní potravinovej bezpečnosti a znižovaní chudoby. Vzhľadom na rastúci počet obyvateľov v čoraz urbanizovanejšom svete budú na riešenie týchto otázok potrebné opatrenia v oblasti ochrany vody, oceánov, udržateľného využívania pôdy a ekosystémov, účinného využívania zdrojov (najmä odpadu), udržateľnej energie a zmeny klímy vrátane postupného ukončovania dotácií na fosílna palivá. Budú sa musieť riešiť cieľným prístupom na miestnej alebo vnútroštátnej úrovni alebo na

---

⁷⁴ Príklady zahŕňajú európske partnerstvo v oblasti inovácií pre inteligentné mestá a inteligentné komunity C (2012) 4701, cenu Európske hlavné zelené mesto a výskumnú iniciatívu spoločného plánovania Mestská Európa.

⁷⁵ Komisia navrhla vyčleniť minimálne 5 % z Európskeho fondu regionálneho rozvoja v každom členskom štáte na financovanie integrovaného udržateľného rozvoja miest.

⁷⁶ Správa o ľudskom rozvoji (UNDP, 2011).

úrovni Únie, ako aj angažovaným zapojením sa do medzinárodného úsilia o nájdenie riešení potrebných na zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja na celom svete.

93. Závery samitu RIO+20 bude nutné zohľadniť v prioritách vnútornej a vonkajšej politiky Únie a jej členských štátov. Únia by zároveň mala podporiť vytvorenie politického fóra na vysokej úrovni, ktoré by malo postupne nahradiť Komisiu pre trvalo udržateľný rozvoj a sledovať realizáciu záverov samitu RIO+20.
94. Mnohé z prioritných cieľov stanovených v tomto programe sa dajú plne dosiahnuť iba v rámci globálneho prístupu a v spolupráci s partnerskými krajinami. Preto by sa Únia a jej členské štáty mali zapojiť do príslušných medzinárodných, regionálnych a dvojstranných procesov odhodlaným, sústredeným, jednotným a súdržným spôsobom. Mali by naďalej podporovať účinný rámec pravidiel globálnej politiky životného prostredia doplnený o účinnejší, strategický prístup, v ktorom sú dvojstranné a regionálne politické dialógy a spolupráca prispôbené strategickým partnerom Únie⁷⁷, kandidátskym a susedným krajinám a rozvojovým krajinám, podporený primeraným financovaním.
95. Časové obdobie, na ktoré sa vzťahuje tento program, zodpovedá kľúčovým fázam medzinárodnej politiky v oblasti klímy, biodiverzity a chemických látok. Aby sa neprekročil strop 2°C bude potrebné znížiť do roku 2050 celosvetové emisie skleníkových plynov minimálne o 50% v porovnaní s úrovňami v roku 1990. Strany Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy UNFCCC⁷⁸ sa však zaviazali len k polovičnému zníženiu emisií požadovanému do roku 2020. Bez prijatia rozhodnejších celosvetových opatrení je zmiernenie zmeny klímy nepravdepodobné. Aj v tom najlepšom prípade budú krajiny vo zvýšenej miere čeliť nevyhnutným dôsledkom zmeny klímy vzhľadom na historické emisie skleníkových plynov a budú musieť vypracovať stratégie na prispôbenie sa tejto zmene. Podľa Durbanskej platformy pre posilnenú činnosť sa má do roku 2050 schváliť a od roku 2020 realizovať komplexná a rozsiahla dohoda platná pre všetkých. EÚ sa bude naďalej aktívne zapájať do tohto procesu aj do diskusií o tom, ako preklenúť rozdiel v súčasných záväzkoch na zníženie emisií medzi vyspelými a rozvojovými krajinami, a diskusií o opatreniach potrebných na udržanie trendu znižovania emisií zlučiteľného s 2 °C cieľom. Nadväzné kroky po samite RIO+20 by mali takisto prispieť k znižovaniu emisií skleníkových plynov, a tým podporovať boj proti zmene klímy. EÚ by mala zároveň pokračovať v ďalšom prehľbovaní partnerstva so strategickými partnermi v oblasti zmeny klímy a prijať ďalšie opatrenia na začleňovanie aspektov životného prostredia a klímy do svojej rozvojovej politiky.
96. Globálne ciele v oblasti biodiverzity⁷⁹ stanovené v rámci Dohovoru o biodiverzite (DBD) sa musia dosiahnuť do roku 2020 ako základ na zastavenie a v konečnom dôsledku zvrátenie straty biodiverzity v celosvetovom meradle. EÚ prispeje k tomuto úsiliu spravodlivým dielom aj tým, že splní cieľ zdvojnásobiť do roku 2015 financovanie súvisiace s biodiverzitou určené rozvojovým krajinám a udržať túto

---

⁷⁷ Brazília, Kanada, Čína, India, Japonsko, Mexiko, Rusko, Južná Afrika, Južná Kórea a Spojené štáty americké a ďalšie krajiny skupiny G20 (t.j. Argentína, Austrália, Indonézia, Saudská Arábia a Turecko).

⁷⁸ „Bridging the emissions gap“ (Preklenutie emisných rozdielov), (UNEP, 2011).

⁷⁹ Strategický plán DBD pre biodiverzitu na obdobie rokov 2011 – 2020.

úroveň financovania do roku 2020⁸⁰. Na rok 2020 už existuje globálny cieľ týkajúci sa riadenia rizík, ktoré predstavujú chemické látky. EÚ bude naďalej zohrávať aktívnu a konštruktívnu úlohu, aby sa tieto procesy úspešne zavŕšili.

97. EÚ dosiahla dobré výsledky, pokiaľ ide o účasť v mnohostranných dohodách týkajúcich sa životného prostredia, aj napriek tomu, že mnohé členské štáty dosiaľ kľúčové dohody neratifikovali. To oslabuje dôveryhodnosť EÚ pri súvisiacich rokovaniach. Členské štáty a EÚ by mali zabezpečiť včasnú ratifikáciu všetkých mnohostranných dohôd týkajúcich sa životného prostredia, ktorých sú signatármi.
98. EÚ by mala využiť svoju pozíciu jedného z najväčších trhov na svete aj na presadzovanie politik a prístupov, ktoré znižujú tlak na celosvetovú základňu prírodných zdrojov. To možno dosiahnuť zmenou modelov spotreby a výroby, ako aj tým, aby politiky v oblasti obchodu a vnútorného trhu podporovali dosiahnutie cieľov v oblasti životného prostredia a klímy a poskytovali ostatným krajinám stimuly, aby aktualizovali a presadzovali svoje environmentálne regulačné rámce a normy. EÚ bude naďalej podporovať trvalo udržateľný rozvoj prostredníctvom rokovaní a uplatňovaním cielených ustanovení vo svojich medzinárodných obchodných dohodách a mala by zväziť ďalšie možnosti politiky na zníženie vplyvu spotreby EÚ na životné prostredie v krajinách mimo EÚ. Príkladom takejto možnosti politiky sú dvojstranné partnerstvá pre presadzovanie práva, správu a obchod v lesnom hospodárstve (FLEGT), ktoré stanovujú rámec na zabezpečenie toho, že na trh EÚ sa z partnerských krajín dostane výlučne legálne vyťažené drevo.
99. EÚ by mala naďalej podporovať obchodné postupy šetrné k životnému prostrediu. Nové povinnosti vyplývajúce z iniciatívy EÚ Sociálna zodpovednosť podnikov⁸¹ pre spoločnosti kótované na burze a pre veľké spoločnosti nekótované na burze, ktoré pôsobia v ťažobnom priemysle a ťažbe dreva v primárnych lesoch, vykazovať platby vyplatené štátu, zvýšia transparentnosť a zodpovednosť v súvislosti so spôsobom využívania prírodných zdrojov. EÚ ako popredný poskytovateľ ekologických výrobkov a služieb by mala presadzovať globálne ekologické štandardy, voľný obchod s ekologickými výrobkami a službami, zavádzanie ďalších technológií šetrných k životnému prostrediu, ochranu investícií a práv duševného vlastníctva a medzinárodnú výmenu osvedčených postupov.
100. S cieľom zvýšiť účinnosť EÚ pri riešení regionálnych a celosvetových problémov v oblasti životného prostredia a zmeny klímy program zabezpečí, že do roku 2020:
- a) sa závery samitu RIO+20 plne začlenia do vonkajších politik EÚ a EÚ bude účinne prispievať k celosvetovému úsiliu o realizáciu dohodnutých záväzkov vrátane záväzkov v rámci dohovorov z Ria,
  - b) EÚ bude účinne podporovať vnútroštátne, regionálne a medzinárodné úsilie o riešenie problémov v oblasti životného prostredia a zmeny klímy a o zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja,

⁸⁰ Rozhodnutie DBD XI/4.

⁸¹ Návrhy na revíziu smernice o transparentnosti KOM(2011) 683 a smerníc o účtovníctve KOM(2011) 684.

- c) sa zníži vplyv spotreby v EÚ na životné prostredie za jej hranicami.

Na tieto účely je potrebné najmä:

- a) pracovať na prijatí cieľov trvalo udržateľného rozvoja, ktoré: a) sa zameriavajú na prioritné oblasti inkluzívneho ekologického hospodárstva a širšie ciele trvalo udržateľného rozvoja v oblastiach, akými sú energetika, voda, bezpečnosť potravín, oceány a udržateľná spotreba a výroba, ako aj na prierezoové témy, akými sú rovnosť, sociálne začlenenie, dôstojná práca, právny štát a dobrá správa vecí verejných, b) sú univerzálne použiteľné a zahŕňajú všetky tri oblasti trvalo udržateľného rozvoja, c) sú posudzované a majú stanovené ciele a ukazovatele a d) sú v súlade s rámcom pre rozvoj po roku 2015 a sú do neho začlenené a podporujú opatrenia v oblasti zmeny klímy,
- b) pracovať na účinnejšej štruktúre OSN pre trvalo udržateľný rozvoj posilňovaním Programu OSN pre životné prostredie (UNEP) v súlade so závermi samitu RIO+20 a súčasne pokračovať v úsilí o povýšenie štatútu UNEP na agentúru OSN a podporovať prebiehajúce snahy o lepšiu súčinnosť medzi mnohostrannými dohodami týkajúcimi sa životného prostredia,
- c) posilňovať vplyv rôznych zdrojov financovania vrátane daní a mobilizácie domácich zdrojov, súkromných investícií, nových a inovatívnych zdrojov a vytvárať možnosti využitia rozvojovej pomoci na posilnenie týchto iných zdrojov financovania v rámci stratégie financovania trvalo udržateľného rozvoja vytyčenej v Riu aj vo vlastných politikách EÚ, vrátane medzinárodných záväzkov týkajúcich sa financovania v oblasti zmeny klímy a biodiverzity,
- d) strategickejšie sa angažovať s partnerskými krajinami. Súčasťou toho by malo byť zameranie sa na spoluprácu: 1) so strategickými partnermi na podporu osvedčených postupov v domácej politike a právnych predpisov v oblasti životného prostredia a na zbližovanie pri mnohostranných rokovaniach o životnom prostredí, 2) s krajinami, na ktoré sa vzťahuje európska susedská politika, na zabezpečenie postupnej aproximácie s hlavnou politikou a právnymi predpismi v oblasti životného prostredia a na posilnenie spolupráce pri riešení regionálnych problémov v oblasti životného prostredia a zmeny klímy, 3) s rozvojovými krajinami na podporu ich úsilia o ochranu životného prostredia, boj proti zmene klímy a zmierňovanie dôsledkov prírodných katastrof, ako aj o plnenie medzinárodných záväzkov v oblasti životného prostredia ako príspevku k znižovaniu chudoby a k trvalo udržateľnému rozvoju,
- e) zapojiť sa do mnohostranných procesov v oblasti životného prostredia vrátane UNFCCC, DBD a dohovorov týkajúcich sa chemických látok, ako aj do ďalších príslušných fór, ako sú Medzinárodná organizácia civilného letectva a Medzinárodná námorná organizácia, ucelenejším, proaktívnejším a účinnejším spôsobom s cieľom zabezpečiť splnenie záväzkov pre rok 2020 na úrovni EÚ a na celosvetovej úrovni a dohodnúť sa na medzinárodných opatreniach, ktoré majú byť prijaté po roku 2020,

- f) ratifikovať všetky kľúčové mnohostranné dohody o životnom prostredí s dostatočným predstihom do roku 2020,
- g) v globálnom kontexte posúdiť vplyv spotreby potravinového a nepotravinového tovaru v EÚ na životné prostredie a vyhodnotiť súvisiace možné reakcie.

SLEDOVANIE POKROKU

- 101. Komisia zabezpečí sledovanie vykonávania programu v rámci procesu pravidelného monitorovania stratégie Európa 2020. Vyhodnotenie programu sa uskutoční do roku 2020, a to predovšetkým na základe správy o stave životného prostredia EEA.
- 102. Medzi ukazovatele používané na sledovanie pokroku dosiahnutého pri plnení prioritných cieľov programu patria ukazovatele, ktoré EEA používa na sledovanie stavu životného prostredia, a ukazovatele používané na sledovanie plnenia existujúcich cieľov a vykonávania právnych predpisov v oblasti životného prostredia a klímy, vrátane cieľov pre klímu a energetiku, biodiverzitu a míľnikov týkajúcich sa účinného využívania zdrojov. Doplnkové ukazovatele na meranie celkového pokroku dosiahnutého pri prechode smerom na európske hospodárstvo a spoločnosť účinne využívajúce zdroje a jeho prínosu k prosperite a blahobytu budú vypracované v spolupráci so zainteresovanými stranami v rámci plánu pre Európu efektívne využívajúcu zdroje.